

Fremtidens Kommune-Norge **Kommunescenarier 2040** – Et land i endring

Sunnfjord kommune

Torsdag 30. mai 2024

Håvard Moe, seniorrådgiver, KS Konsulent

Kort om Håvard

- Begynte i KS Forskning i august 2000
- Rådgiver KS-Konsulent as fra september 2003
 - Jobber særlig med spørsmål knyttet til kommuneøkonomi, omstilling, strategi, Kommunekompass, ledelse- og organisasjonsutvikling, samt administrative og politiske analyser.
 - 21 år i KS-Konsulent as
 - Prosjektleder for KOMØK siden 2008
- Ledererfaring fra Oslo kommune
- Utdannet cand.mag UiO (sosiologi, historie, statsvitenskap) og Master of Management BI (strategi, økonomi, ledelse og scenarier).

havard.moe@ks.no

@havardmoe

48 14 88 13

Håvard Moe

Brytningstid

THE TIMES THEY ARE A- CHANGING

KS KONSULENT

9500 - 8000 f.Kr./BC

4500 - 3700 f.Kr./BC

1800 - 900 f.Kr./BC

Skraper
Scraper

Pilespisser
Arrowheads

Skraper
Scraper

Pilespisser
Arrowheads

Skraper
Scraper

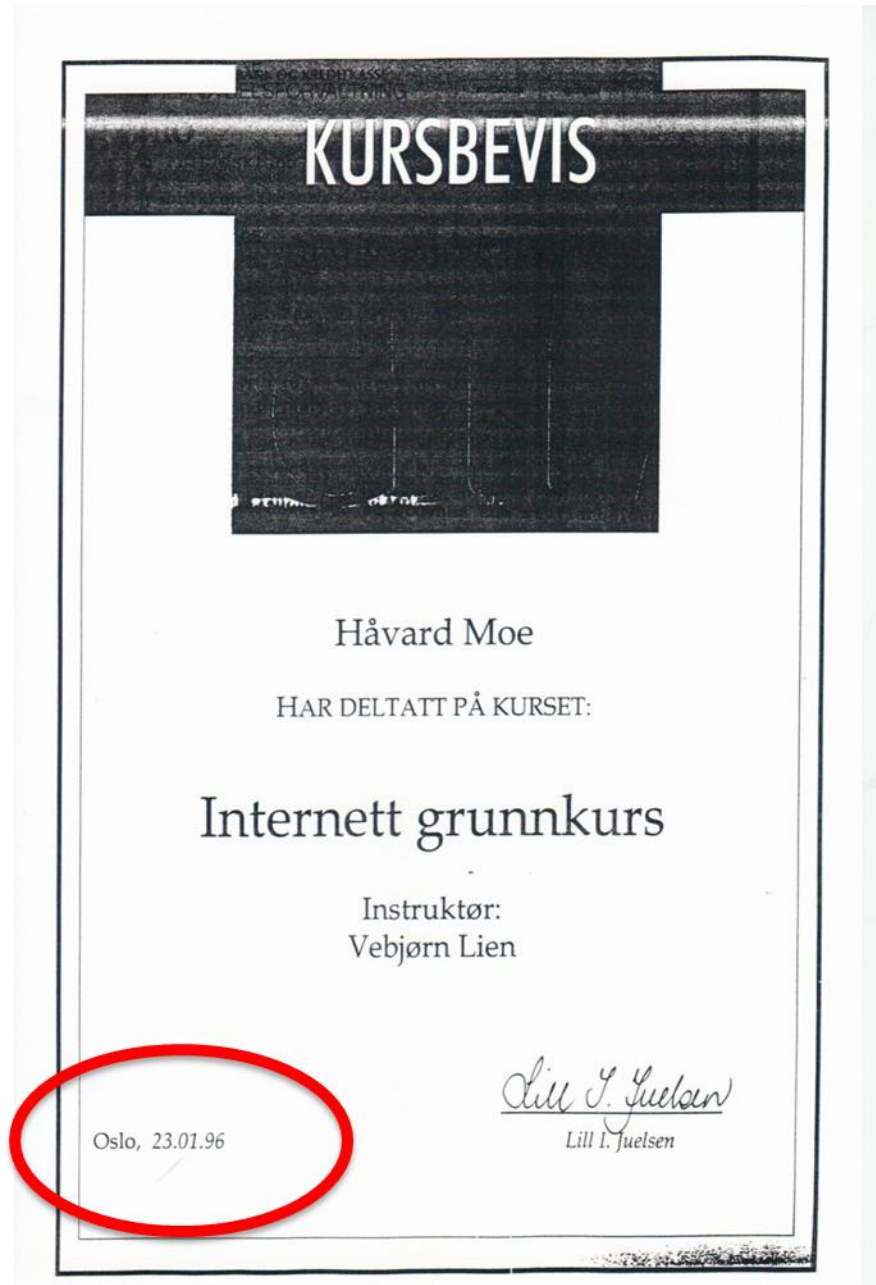
Spydspiss
Spearhead

Pilespisser
Arrowheads

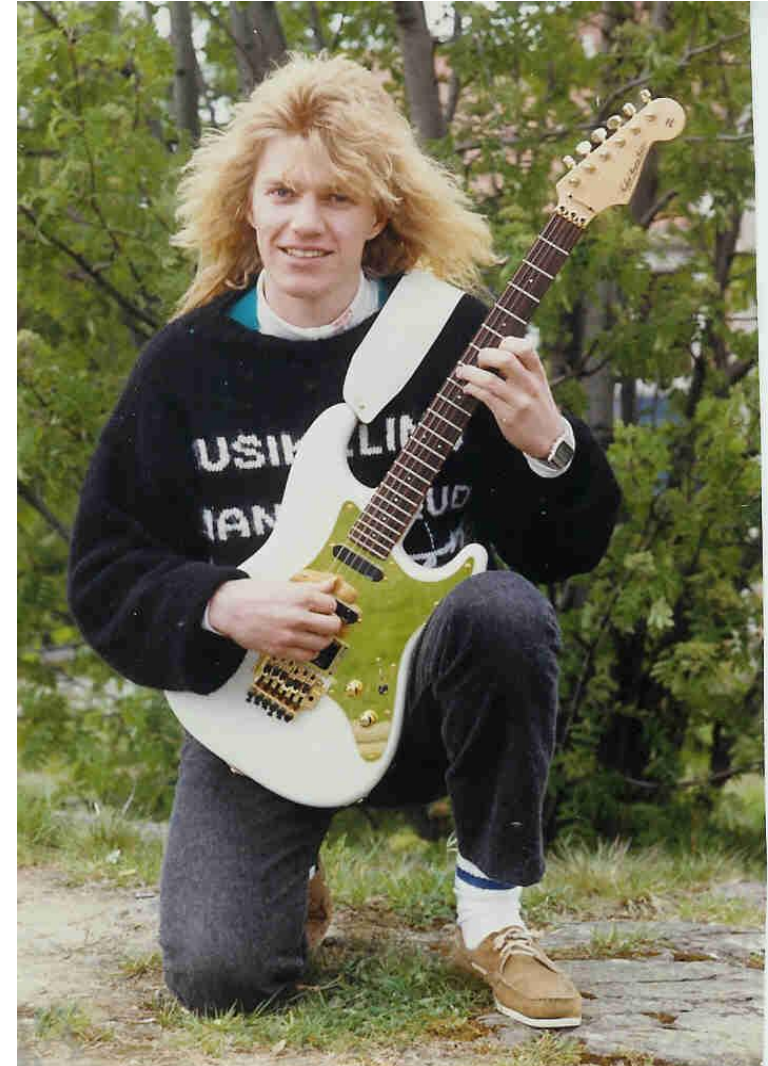
Kilde: Alta Museum

Det eneste
konstante er
endring!

Det eneste konstante er endring

- Virkeligheten forandrer seg. Det er dårlig gjort av virkeligheten - men slik er det.
- Eller; kanskje det er greit med endring allikevel..?

«Det eneste som er mer krevende enn å få inn en ny tanke i hode på en kommunepolitiker/ansatt, er å få ut en gammel»

Institusjoner som vi ser på som nødvendige, er ofte ikke annet en institusjoner vi er blitt vant til

Alexis de Tocqueville

«Den største utfordringen i vår tid er vår evne til å endre tankesett»

Al Gore

Sunnfjord 2024?

2023

2021

2019

2016

2013

2010

2006

2003

KS KONSULENT

Nåsituasjon frem mot 2024

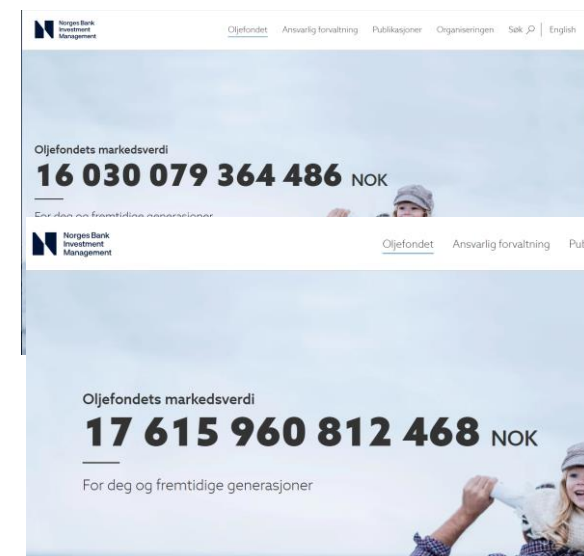
- Begynnelsen av 2000-tallet var de gyldenen tiår i kommune-Norge
 - Oljeformuen økte kraftig så de økonomiske rammevilkårene i kommunesektoren var (svært) gode
 - Teknologikutviklingen skjøt virkelig fart ut over 2010-tallet og muliggjorde effektivisering og optimalisering av driftssystemer og støttefunksjoner
 - Kraftig vekst i andel ansatte med høyere utdanning muliggjorde økt kvalitet
 - Relativt god tilgang på arbeidskraft (men stadig mer presset ettersom etterkrigsgenerasjonen begynte å pensjonere seg)
 - Forbedret folkehelse for eldre ga utsatt sykkelighet og (relativt sett) mindre behov

2015:

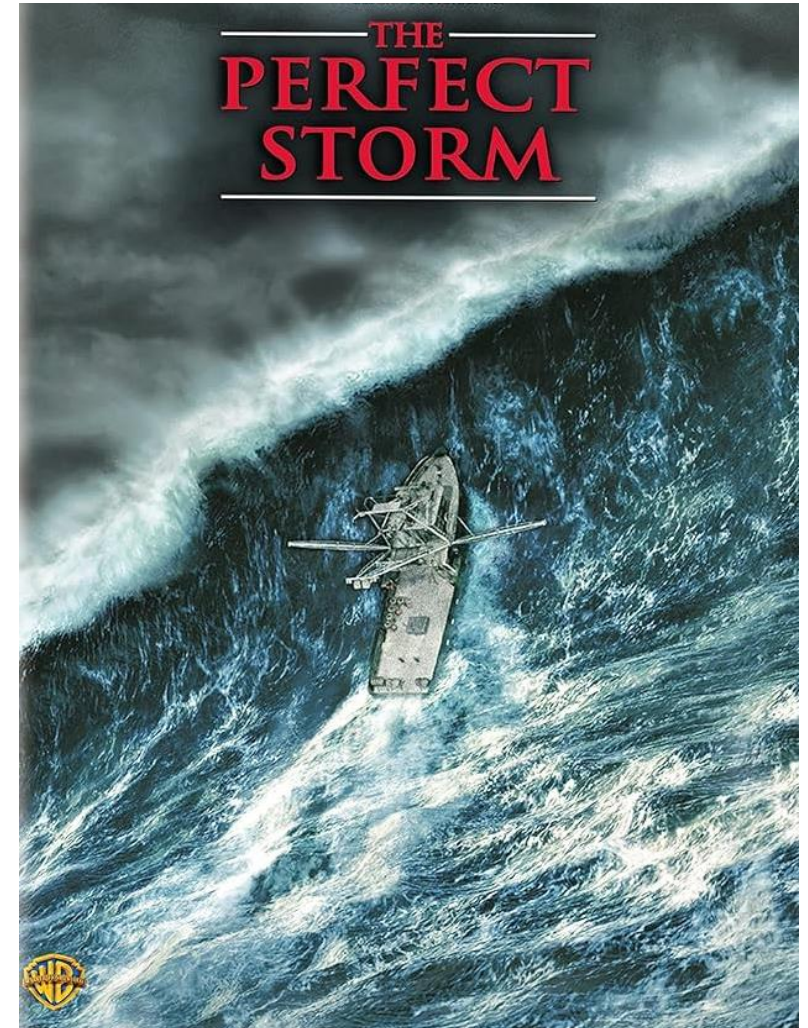

2024:

I 2024/25 ser det ut til at «alt» treffer samtidig:

- Lønns- og prisvekst
 - Fallende skatteinngang
 - Renteøkningene begynner å få effekt
 - Økning i sosialhjelp
 - både norske og flyktninger
 - Eldrebølgen «treffer»
 - Økte pensjonskostnader
 - Sentralisering og fallende folketall i 50% av kommunene gir reduserte inntekter
- Manglende politisk omstillingsvilje

Sunnfjord 2040?

2037

2033

2031

2029

2027

2026

2025

2024

KS KONSULENT

Drivkrefter

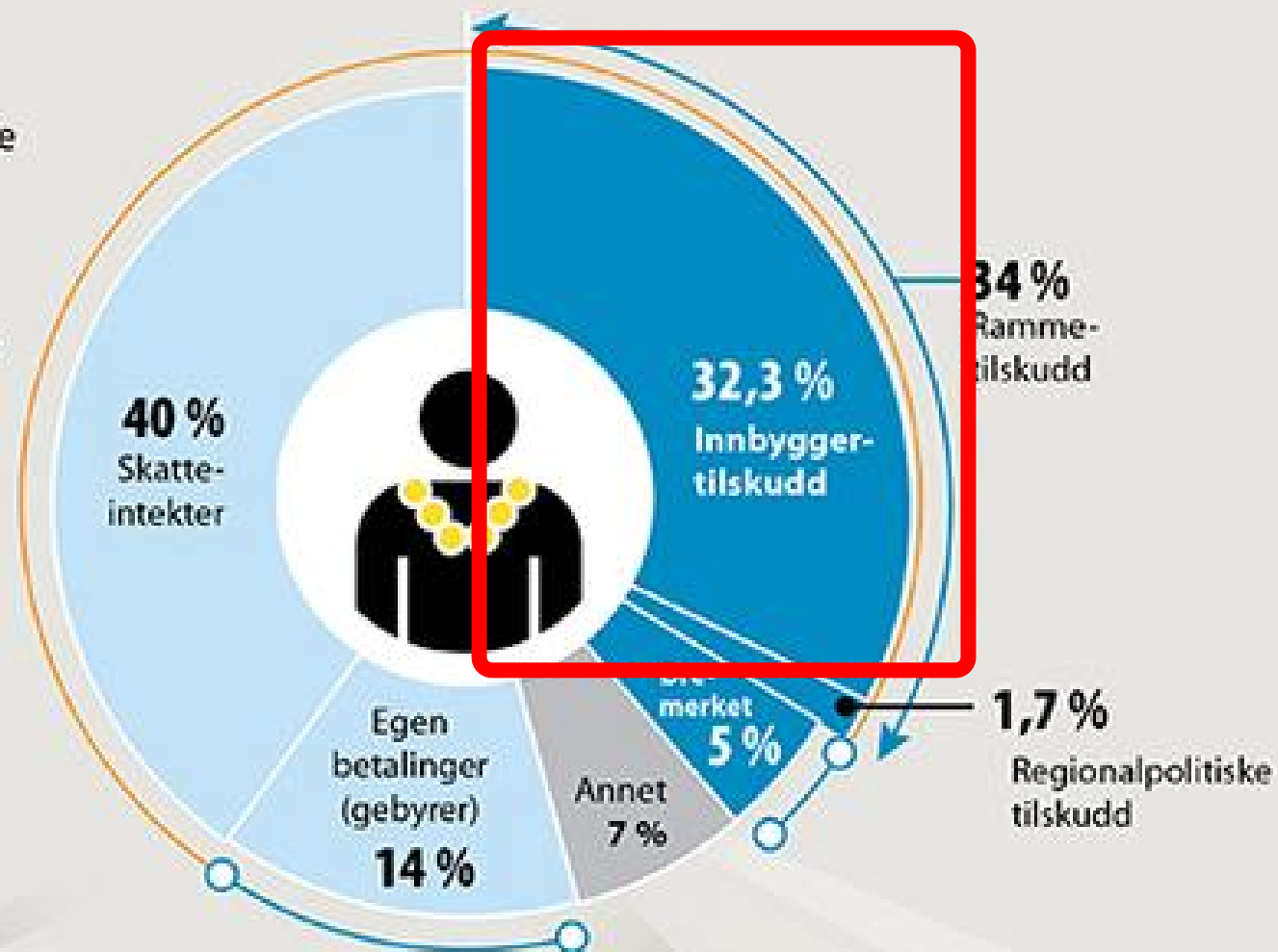
Kommuneøkonomi

Slik får kommunene inntektene sine

FRIE INNTEKTER er midler kommunene fritt kan disponere uten andre føringer fra staten enn gjeldende lover og regler.

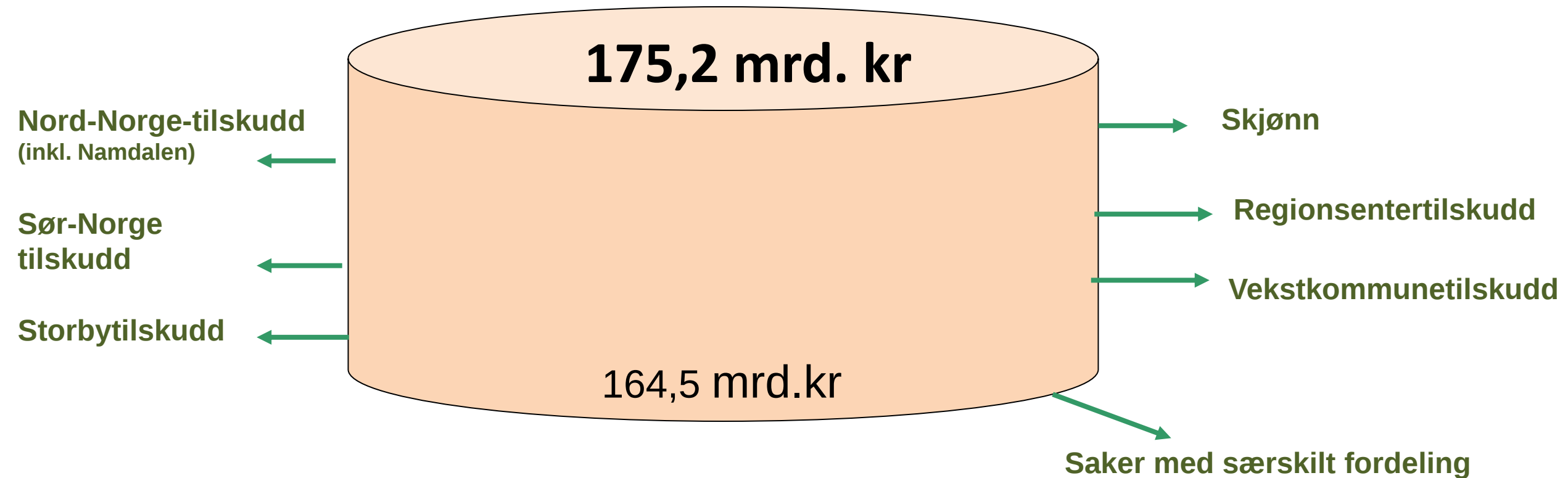
RAMMETILSKUDET er penger som fordeles fra staten til kommunene.

- Fra innbyggerene
- Fra staten
- Frie inntekter
- Bundet

Rammetilskudd til kommunene 2024

Regjeringens forslag til statsbudsjett 2024

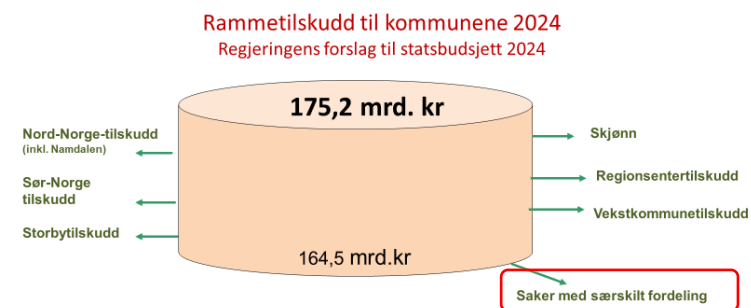

Sunnfjord får ingen
regionalpolitiske
tilskudd
(med unntak av et lite
regionsentertilskudd
som fjernes fra neste år)

Knr	Kommune	Distrikts- tilskudd Sør-Norge		Distrikts- tilskudd Nord-Norge		Storby- tilskudd	Region- senter tilskudd	Vekst- tilskudd
		Småkommuner	Store kommuner	Småkommuner	tilskudd NN			
		1000 kr	1000 kr	1000 kr	1000 kr			
4621	Voss (nye)	-	-			-	4 449	-
4622	Kvam	-	6 792			-	0	-
4623	Samnanger	3 017	-			-	0	-
4624	Bjørnafjord	-	-			-	5 097	-
4625	Austevoll	-	-			-	0	-
4626	Øygarden (nye)	-	-			-	6 050	-
4627	Askøy	-	-			-	0	-
4628	Vaksdal	-	4 757			-	0	-
4629	Modalen	-	-			-	0	-
4630	Osterøy	-	-			-	0	-
4631	Alver	-	-			-	5 398	-
4632	Austrheim	3 017	-			-	0	-
4633	Fedje	6 034	-			-	0	-
4634	Masfjorden	3 017	-			-	0	-
4635	Gulen	6 034	-			-	0	-
4636	Solund	6 034	-			-	0	-
4637	Hyllestad	6 034	-			-	0	-
4638	Høyanger	-	6 097			-	0	-
4639	Vik	6 034	-			-	0	-
4640	Sogndal (nye)	-	-			-	4 180	-
4641	Aurland	-	-			-	0	-
4642	Lærdal	6 034	-			-	0	-
4643	Årdal	-	7 423			-	0	-
4644	Luster	-	2 976			-	0	-
4645	Askvoll	6 034	-			-	0	-
4646	Fjaler	4 225	-			-	0	-
4647	Sunnfjord	-	-			-	4 885	-
4648	Bremanger	-	5 562			-	0	-
4649	Stad	-	10 060			-	4 010	-
4650	Gloppen	-	6 620			-	0	-

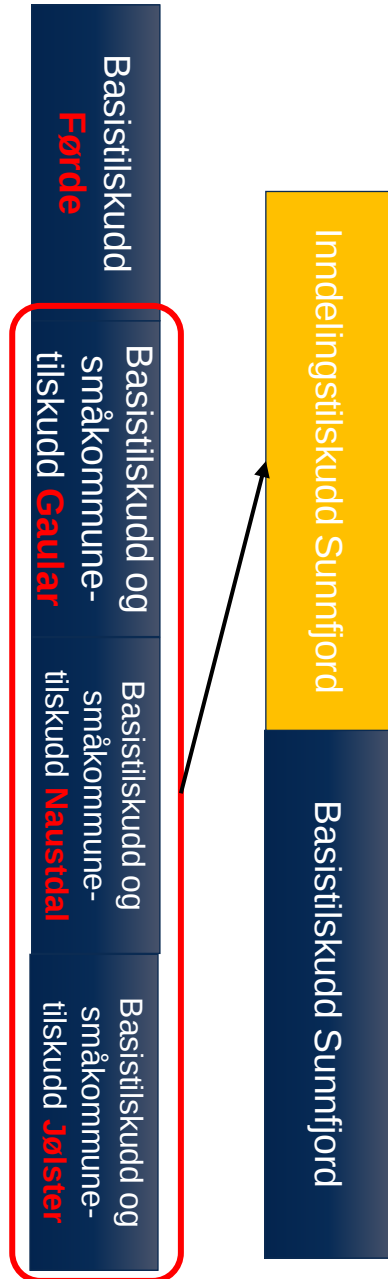
Inndelingstilskuddet

*Alle norske kommuner får ett
basistilskudd for å være kommune*
(20 mill som delvis graderes etter distriktsindeks)

I 2019: Fra 2020-2035: Fra 2035-2040: Fra 2040:

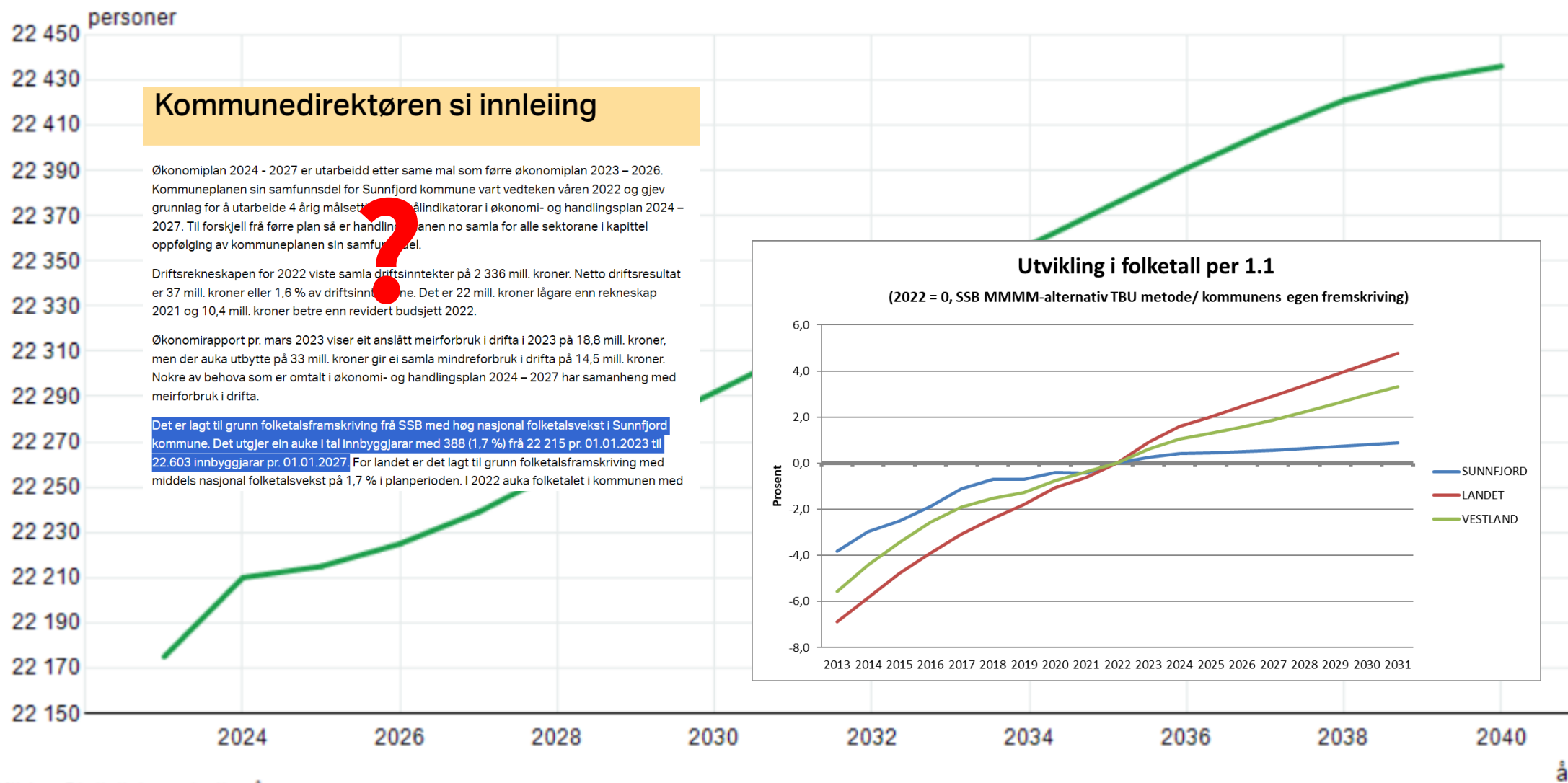
2024	2025	2026	2027
71 099	71 099	71 099	71 099

Når skal dere realisere dette? (i 2035/2040 MÅ dere ha gjort det)

Innbyggertilskuddet

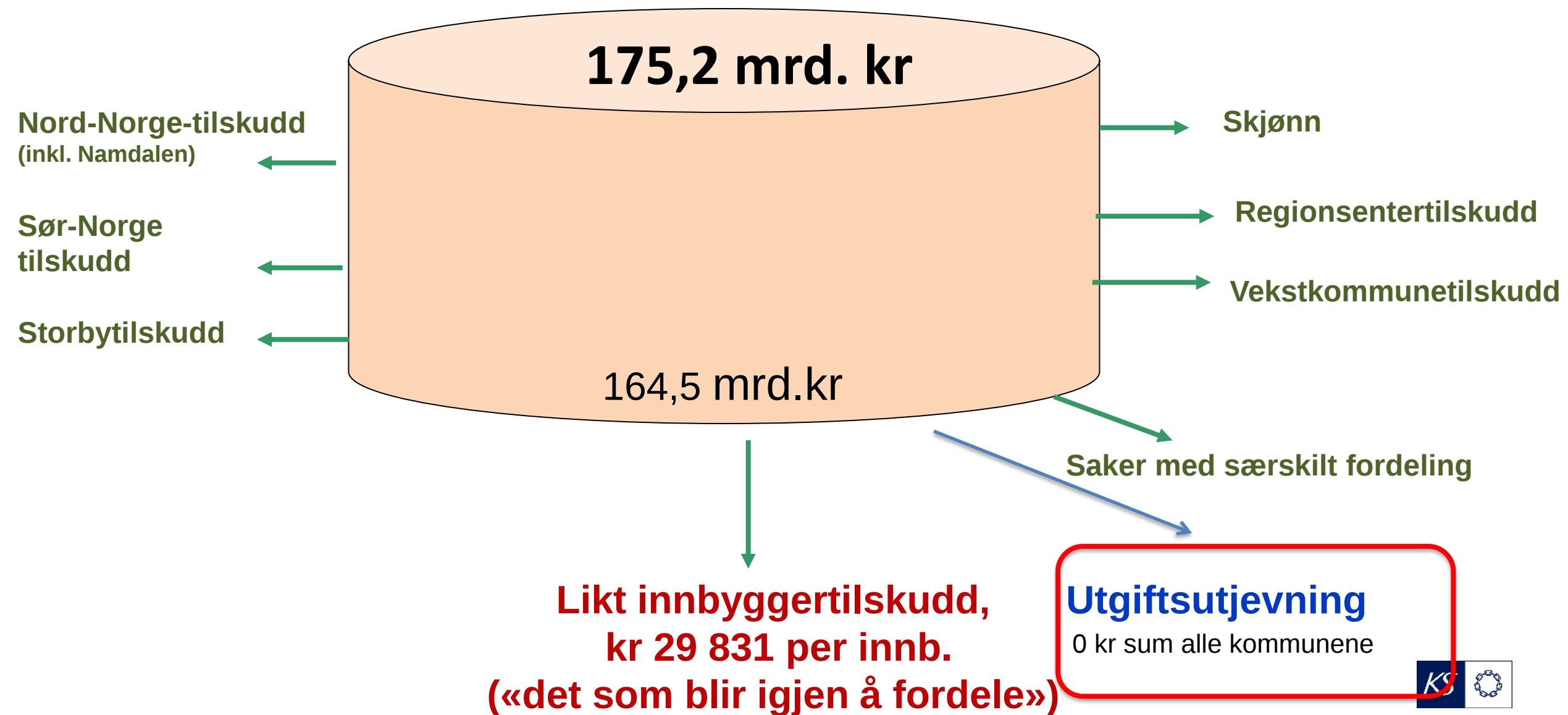

13600: Framskrevet folkemengde 1. januar, etter år. Hovedalternativet (MMMM), Sunnfjord.

Rammetilskudd til kommunene 2024

Regjeringens forslag til statsbudsjett 2024

Innbyggertilskuddet
justeres ut i fra
utgiftsbehov

	HELE LANDET		SUNNFJORD (FRA 1.1.2020)			Bruk av folketall 1.7.2022	
	Vekt	Antall	Antall	Utgifts- behovs- indeks	Pst. utslag	Tillegg/ fradrag i utgiftsutj	
						kr per innb	1000 kr
0-1 år	0,0057	109 740	488	1,0948	0,05 %	34	752
2-5 år	0,1361	228 507	1 035	1,1151	1,57 %	985	21 819
6-15 år	0,2645	643 155	2 938	1,1246	3,30 %	2 072	45 915
16-22 år	0,0236	453 296	2 083	1,1313	0,31 %	195	4 316
23-66 år	0,1049	3 138 464	12 125	0,9511	-0,51 %	-322	-7 143
67-79 år	0,0567	639 203	2 527	0,9733	-0,15 %	-95	-2 111
80-89 år	0,0767	196 967	754	0,9424	-0,44 %	-278	-6 152
over 90 år	0,0385	46 460	211	1,1181	1,45 %	286	6 333
Basistillegg	0,0059	17 157	0,6735	0,9739	-0,65 %	-396	-8 774
Sone	0,0100	21 404 993	136 472	1,5696	0,57 %	358	7 935
Nabo	0,0100	9 740 398	61 470	1,5537	0,55 %	348	7 713
Landbrukskriterium	0,0011	1 111 111	1 001	1,8561	1,31 %	246	5 461
Innvandrere 6-15 år ekskl Skand	0,0071	48 568	191	0,9678	-0,02 %	-14	-319
Flyktninger uten integreringstils	0,0084	177 206	444	0,6168	-0,32 %	-202	-4 483
Dødlighet	0,0454	40 709	142	0,8587	-0,64 %	-403	-8 933
Barn 0-15 med ens og fler barn	0,0108	10 249	416	0,9222	-0,14 %	-85	-1 902
Lavinntekt	0,0118	285 349	745	0,6428	-0,42 %	-265	-5 872
Uføre 18-49 år	0,0064	1 111 111	482	0,8528	-0,11 %	-15	-1 669
Opphopningsindeks	0,0095	234	0,1493	0,1573	-0,80 %	-503	-11 152
Aleneboende 30 - 66 år	0,0193	515 435	1 852	0,8846	-0,22 %	-140	-3 103
PU over 16 år	0,0486	20 146	103	1,2587	1,26 %	790	17 513
Ikke-gifte 67 år og over	0,0454	388 016	1 385	0,8788	-0,55 %	-346	-7 668
Barn 1 år uten kontantstøtte	0,0165	41 008	194	1,1619	0,27 %	168	3 722
Innbyggere med høyere utdannin	0,0181	1 533 254	5 932	0,9525	-0,09 %	-54	-1 198
Kostnadsindeks	1,0000			1,03661	3,66 %	2 301	51 000

Utjevner ulikhetene i
utgiftsbehovet 100 %
igjennom kostnadsnøklerne
(så er det en evig diskusjon om dette treffer godt nok...)

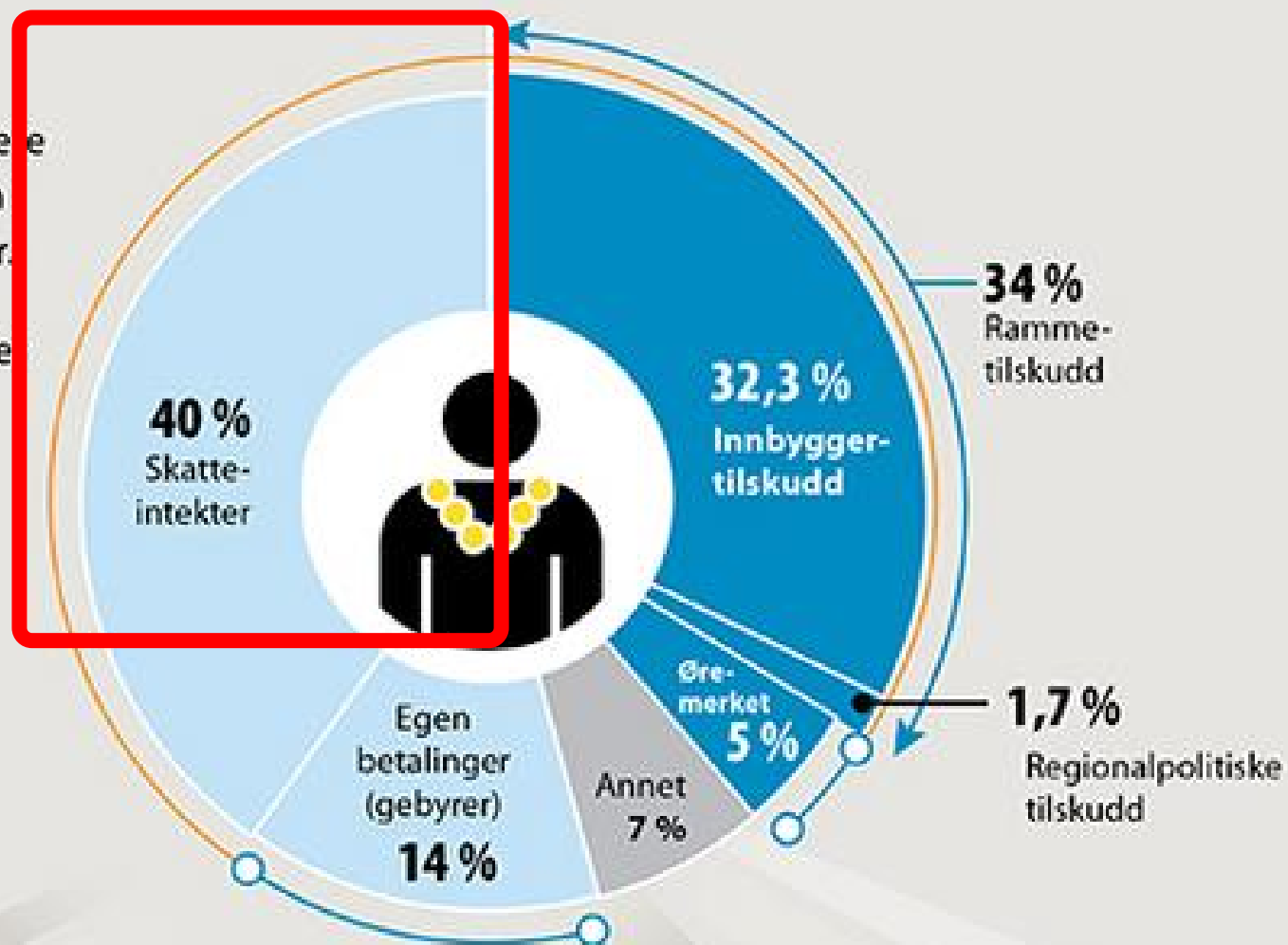

Slik får kommunene inntektene sine

FRIE INNTEKTER er midler kommunene fritt kan disponere uten andre føringer fra staten enn gjeldende lover og regler.

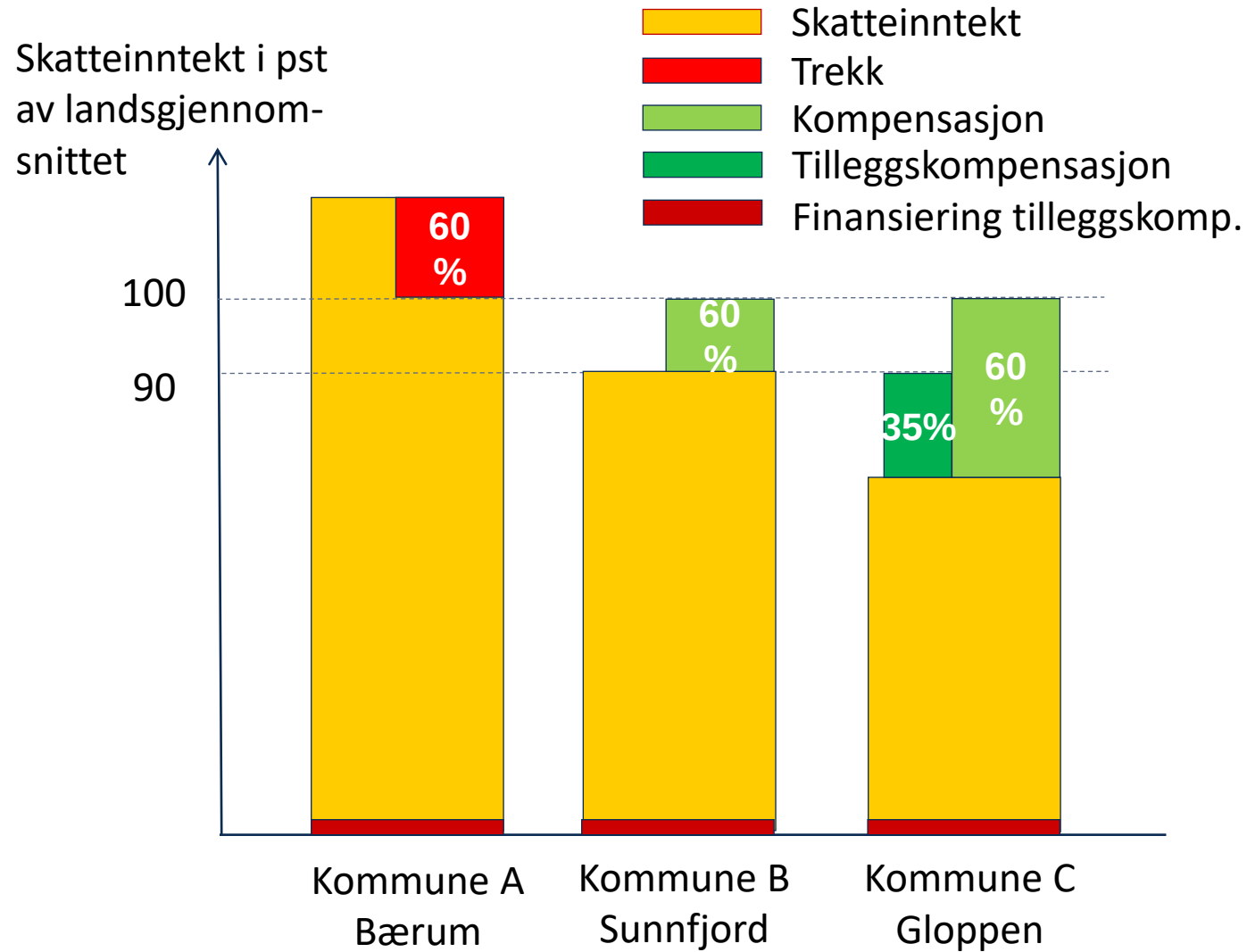
RAMMETILSKUDET er penge som fordeles fra staten til kommunene.

- Fra innbyggerene
- Fra staten
- Frie inntekter
- Bundet

Skatteutjevningen

(skatt på formue og inntekt inkl. naturressursskatt)

Nr	Kommunenavn	Skatter 2022			Netto utjevn. 22	Skatt og netto skatteutjevning	
1) Finansieringstrekk for perioden		jan-des			jan-des (kol 5+9)	jan-des	
	kr -592,56	1000 kr	kr pr innb	Pst av landsgj.	1000 kr	(kol 1+10) 1000 kr	pst av landsgj
		1	2	3	10	11	13
301	Oslo	41 206 763	58 881	145 %	-8 043 111	33 163 651	116,4 %
3 024	Bærum	9 073 367	70 346	173 %	-2 369 629	6 703 738	127,7 %
3 025	Asker	5 310 175	55 264	136 %	-895 769	4 414 406	112,9 %
4 601	Bergen	12 263 639	42 741	105 %	-518 973	11 744 666	100,6 %
4 602	Kinn	637 644	37 222	91 %	25 745	663 389	95,1 %
4 616	Tysnes	155 166	53 821	132 %	-24 381	130 785	111,4 %
4 617	Kvinnherad	500 709	38 466	94 %	9 846	510 554	96,4 %
4 618	Ullensvang	418 241	38 438	94 %	8 413	426 654	96,3 %
4 619	Eidfjord	66 032	70 472	173 %	-17 285	48 747	127,8 %
4 629	Modalen	31 228	82 613	203 %	-9 727	21 501	139,7 %
4 630	Osterøy	255 875	31 469	77 %	55 007	310 882	93,9 %
4 631	Alver	976 494	32 997	81 %	157 231	1 133 725	94,1 %
4 632	Austrheim	127 317	44 070	108 %	-7 529	119 789	101,9 %
4 633	Fedje	18 262	36 379	89 %	1 054	19 317	94,5 %
4 634	Masfjorden	71 910	44 144	108 %	-4 318	67 593	101,9 %
4 635	Gulen	101 315	45 433	112 %	-7 635	93 680	103,2 %
4 636	Solund	26 337	34 293	84 %	3 135	29 472	94,3 %
4 637	Hyllestad	47 934	37 158	91 %	1 988	49 922	95,1 %
4 638	Høyanger	145 750	36 759	90 %	7 059	152 809	94,7 %
4 639	Vik	103 462	40 415	99 %	-1 057	102 404	98,3 %
4 640	Sogndal	392 952	32 483	80 %	70 180	463 132	94,1 %
4 641	Aurland	94 817	53 690	132 %	-14 796	80 021	111,3 %
4 642	Lærdal	84 458	39 895	98 %	-215	84 244	97,8 %
4 643	Årdal	206 697	39 719	98 %	23	206 720	97,6 %
4 644	Luster	188 684	35 967	88 %	13 073	201 756	94,5 %
4 645	Askvoll	112 034	37 965	93 %	3 119	115 153	95,9 %
4 646	Fjaler	141 952	48 932	120 %	-16 023	125 928	106,6 %
4 647	Sunnfjord	856 056	38 708	95 %	13 519	869 575	96,6 %
4 648	Bremanger	129 262	36 712	90 %	6 369	135 631	94,6 %
4 649	Stad	307 027	32 227	79 %	57 590	364 618	94,0 %
4 650	Gloppen	188 131	32 022	79 %	36 657	224 788	94,0 %
4 651	Stryn	250 041	34 694	85 %	26 675	276 716	94,3 %
5 014	Frøya	505 136	95 942	236 %	-177 586	327 550	152,8 %

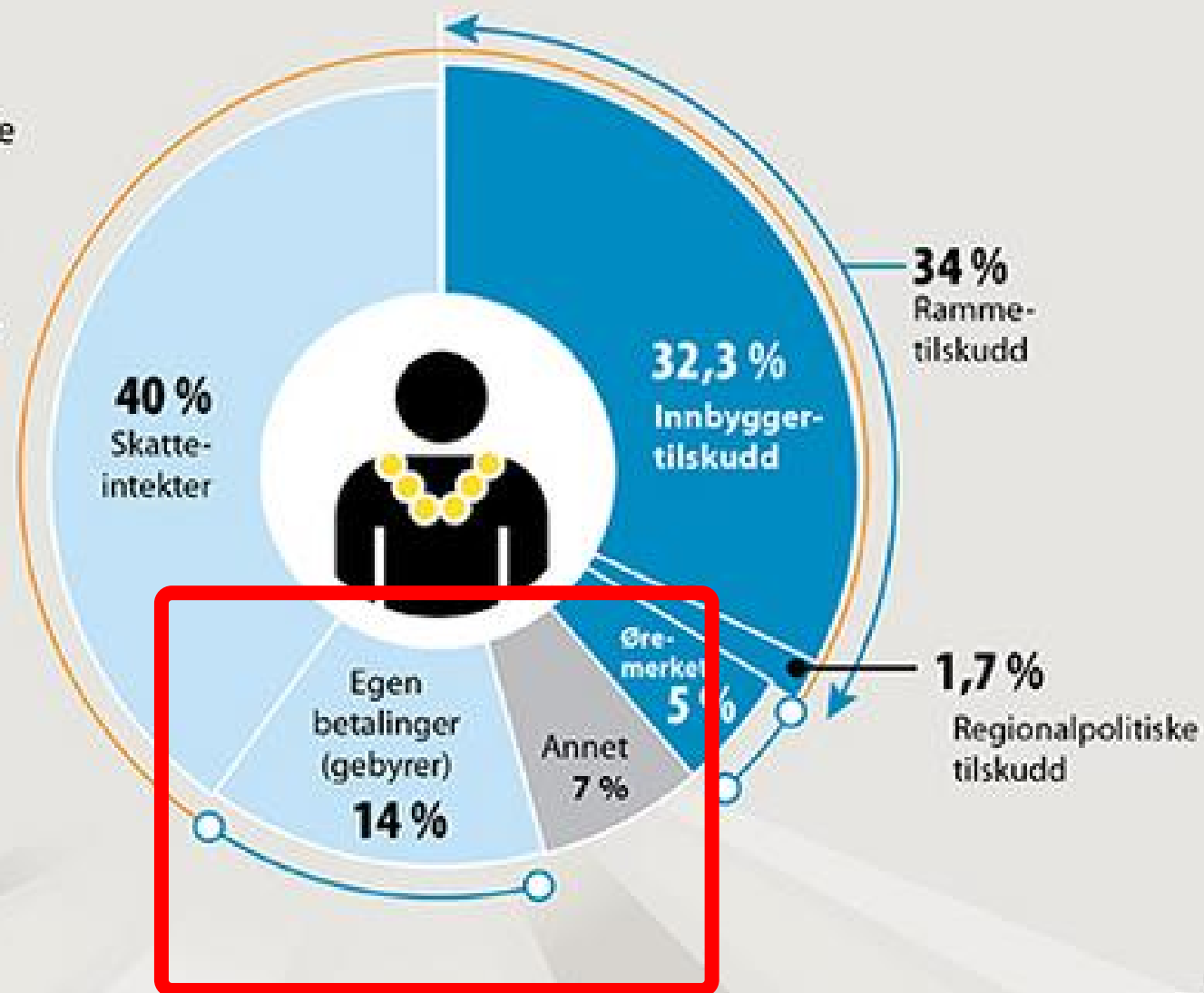

Slik får kommunene inntektene sine

FRIE INNTEKTER er midler kommunene fritt kan disponere uten andre føringer fra staten enn gjeldende lover og regler.

RAMMETILSKUDET er penger som fordeles fra staten til kommunene.

- Fra innbyggerene
- Fra staten
- Frie inntekter
- Bundet

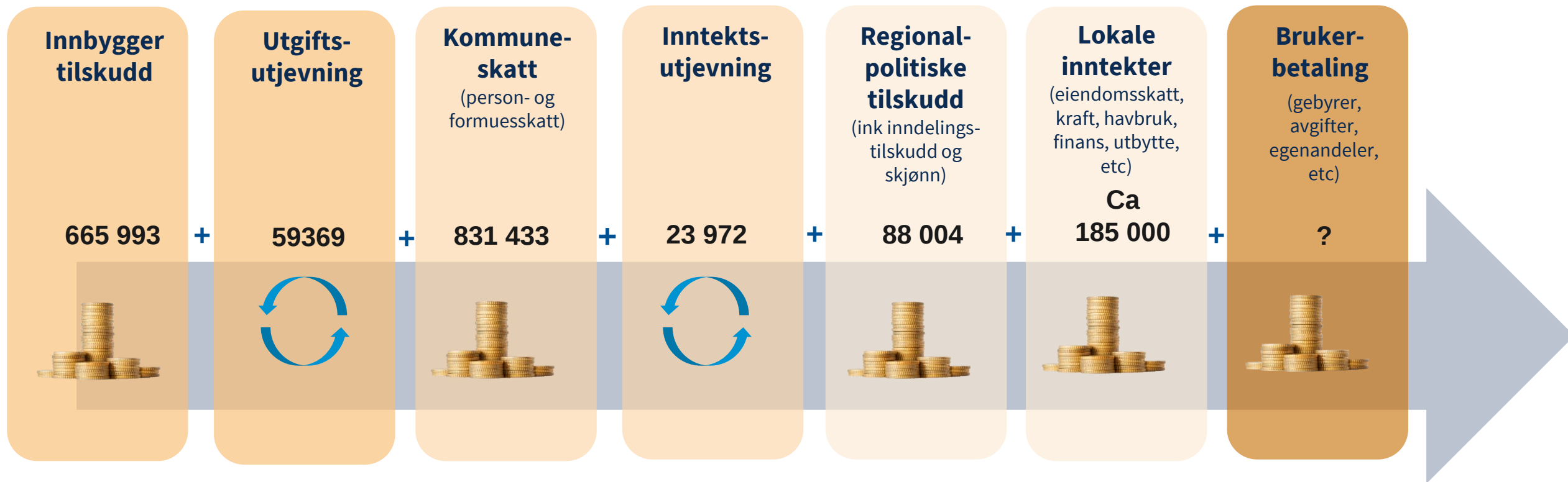
Knr.	Kommune	Eiendoms- skatt KOSTRA	Konsesjonskraft og hjemfallsinntekter	Havbruks- fond 2023	Renteinnt. utbytte og eieruttak KOSTRA	Innbyggere per 01.01.2023	Kroner per innbygger i "lokale inntekter"
		1000 kr	1000 kr	1000 kr	1000 kr		
1134	Suldal	162 324	112 991	3 705	50 789	3 815	86 451
1547	Aukra	250 498	0	7 870	36 764	3 654	80 770
3024	Bærum	0	0		175 900	129 874	1 354
3025	Asker (nye)	0	2		208 875	97 784	2 136
3801	Horten	0	0		45 280	27 682	1 636
3818	Tinn	94 121	124 839		46 417	5 546	47 850
4222	Bykle	60 266	111 000		25 699	995	197 955
4618	Ullensvang (nye)	113 606	343 463	4 759	67 327	11 148	47 466
4619	Eidfjord	57 332	24 952		13 548	962	99 617
4624	Bjørnafjord	0	8 708	11 007	43 438	25 596	2 467
4641	Aurland	64 264	73 701		4 455	1 775	80 237
4642	Lærdal	28 545	0		15 113	2 129	20 506
4643	Årdal	66 908	0		27 552	5 172	18 264
4644	Luster	72 293	60 676		28 960	5 302	30 541
4645	Askvoll	11 654	1 509	14 085	4 842	2 949	10 882
4646	Fjaler	10 712	667	3 677	14 538	2 913	10 159
4647	Sunnfjord	85 983	14 198		62 794	22 215	7 336
4648	Bremanger	58 487	33 025	14 085	5 333	3 482	31 858
5014	Frøya	13 635	0	43 373	30 044	5 391	16 148
5035	Stjørdal	0	284		53 310	24 541	2 184

Inntektssystemet - Oppsummert

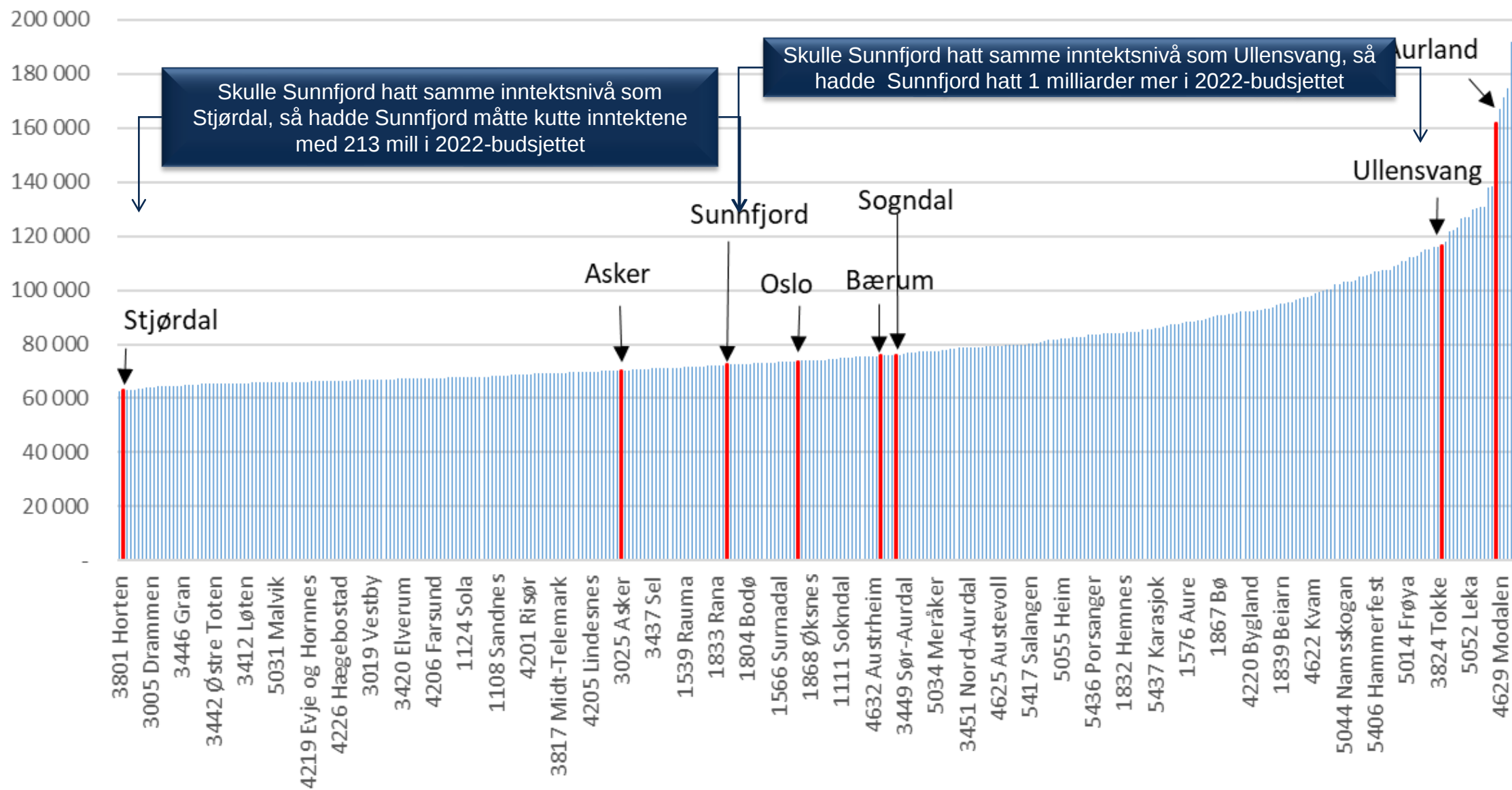

Sunnfjord 2024

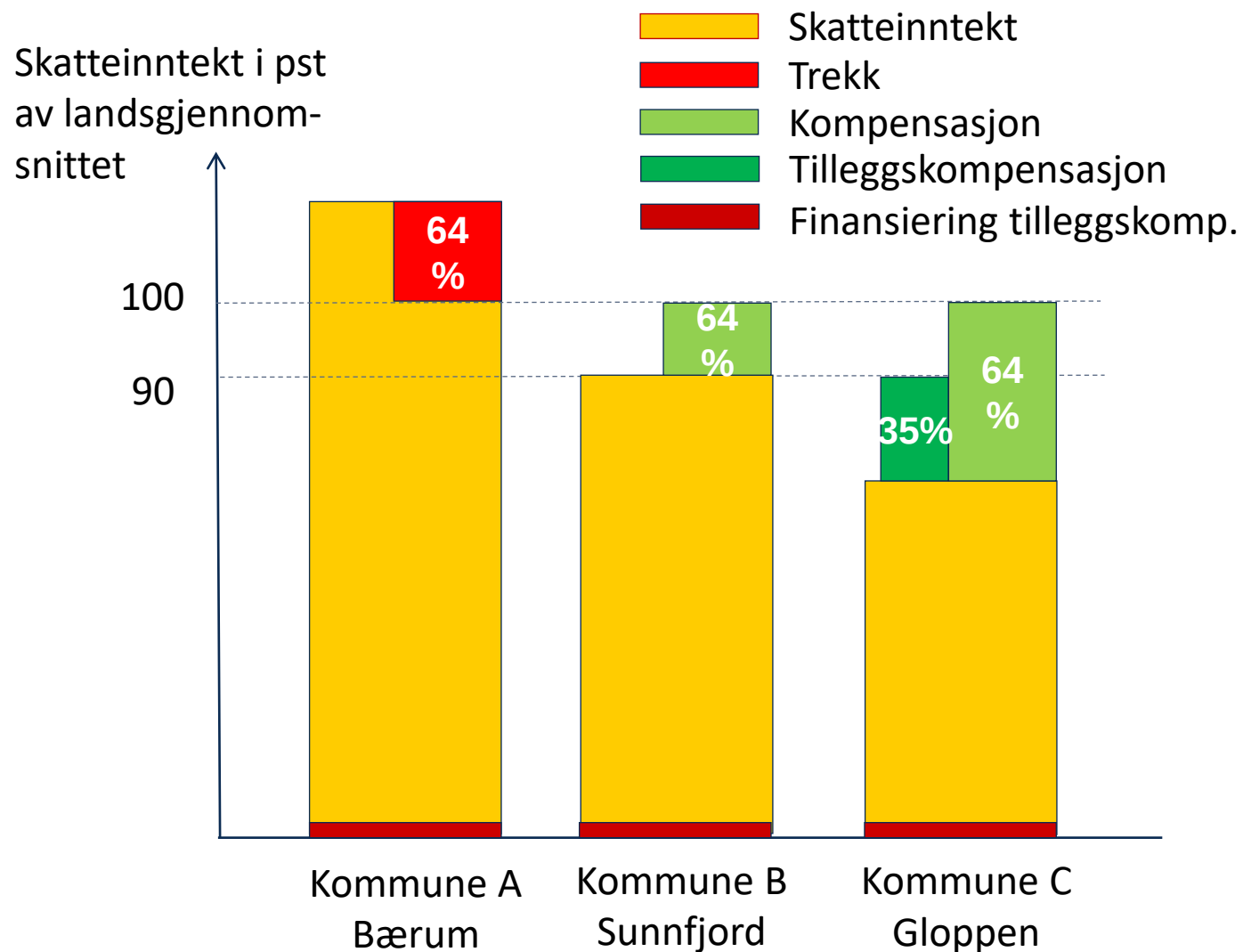
Brutto driftsinntekter = 2 484 921 000,-

Utgiftskorrigerte frie inntekter ink skatt, reg.politikk, eindomsskatt, kraft, havbruk, diff arb.avg 2022

Nytt (revidert) inntektssystem fra 2025

Skatteutjevningen øker til 64%

I tillegg endres:

- Kommunenes andel av Formuesskatten halveres
- Kostnadsnøklerne oppdateres – særlig PU kriteriet (vektes ned)
- Noen mindre endringer i regionalpolitikken
- Alle spor av «kommunestrukturtiltak» fjernes (gradert basis og regionsentertilskudd)
- Med mer

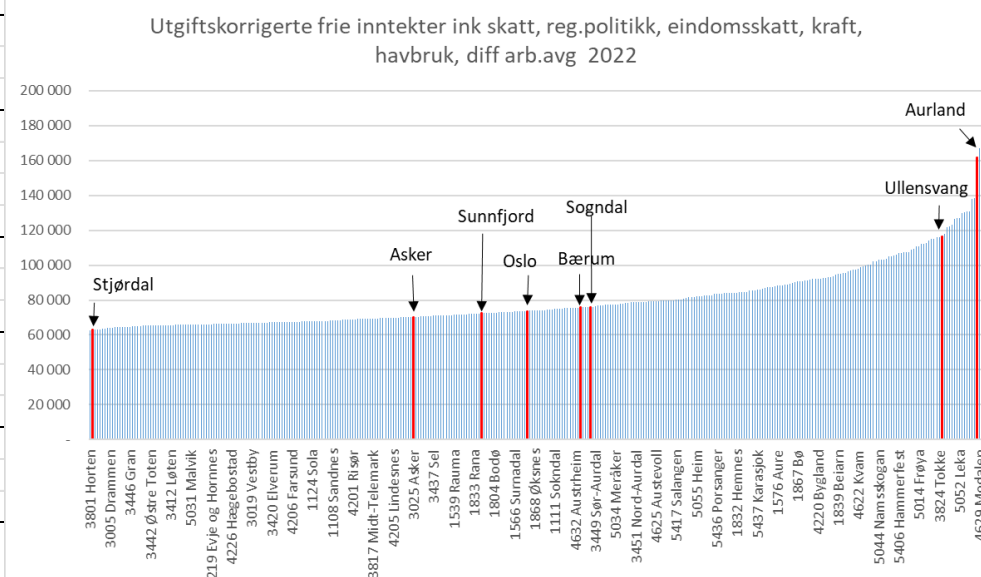
Anslag på fordelingsvirkninger av forslag til endringer i inntektssystemet og toppfinansieringsordningen for ressurskrevende tjenester.

Tabell 1 i Vedlegg 7, Prop. 102 S (2023-2024) Kommuneproposisjonen 2025

Tall i 1000 kroner og kroner per innbygger

NB: Tabellen viser foreløpige anslag, det endelige resultatet i statsbudsjettet for 2025 vil avvike fra anslaget. Se forklaring i vedlegg 7 til kommuneproposisjonen for nærmere informasjon om forutsetningene for beregningene

				Innbyggere i alt per 1.7.2023	Kostnadsnøkkel og tabell C		Regionalpolitiske tilskudd		Skatt og inntektsutjevningen		Toppfinansierings- ordningen		Vekst fordelt etter inntektsnivå, taps- kompensasjon		Samlet med vekst og tapskompensasjon		Anslag samlet effekt første år	
				Antall	1000 kr	Kr per innb.	1000 kr	Kr per innb.	1000 kr	Kr per innb.	1000 kr	Kr per innb.	1000 kr	Kr per innb.	1000 kr	Kr per innb.	1000 kr	Kr per innb.
Fylke	Kn	Kommune		1	3A	3B	4A	4B	5A	5B	6A	6B	8A	8B	9A	9B	10A	10B
50 Trøndelag	5014	Frøya		5 421	6 142	1 133	485	89	-77 433	-14 284	7	1	162	30	-70 638	-13 030	-45 621	-8 416
46 Vestland	4625	Austevoll		5 293	-1 409	-266	473	89	-28 660	-5 415	-75	-14	310	59	-29 360	-5 547	-21 445	-4 052
18 Nordland	1834	Lurøy		1 877	-1 293	-689	168	89	-8 025	-4 275	-254	-135	56	30	-9 348	-4 980	-6 862	-3 656
50 Trøndelag	5049	Flatanger		1 103	-814	-738	99	89	-3 103	-2 813	360	327	33	30	-3 425	-3 105	-2 010	-1 823
32 Akershus	3201	Bærum		130 586	-129 878	-995	11 675	89	-370 634	-2 838	-9 378	-72	13 550	104	-484 665	-3 711	-235 562	-1 804
32 Akershus	3203	Asker		98 041	-97 095	-990	-2 283	-23	-171 193	-1 746	-6 794	-69	21 058	215	-256 308	-2 614	-102 450	-1 045
46 Vestland	4616	Tysnes		2 915	460	158	1 566	537	-6 060	-2 079	402	138	418	143	-3 214	-1 103	-1 636	-561
18 Nordland	1827	Dønna		1 391	-1 972	-1 418	124	89	-769	-553	-69	-50	124	89	-2 562	-1 842	-613	-441
46 Vestland	4629	Modalen		375	7	19	34	89	-695	-1 854	0	0	11	30	-643	-1 715	-132	-351
32 Akershus	3214	Frøgn		16 150	-9 597	-594	1 444	89	-6 680	-414	-59	-4	3 884	240	-11 009	-682	1 601	99
46 Vestland	4647	Sunnfjord		22 325	-18 991	-851	2 684	120	15 180	680	3 303	148	6 730	301	8 905	399	21 146	947
11 Rogaland	1112	Lund		3 235	5 588	1 738	2 485	774	1 638	583	35	3	743	230	10 481	3 240	11 486	3 550
56 Finnmark	5616	Hasvik		963									166	172	3 210	3 333	3 461	3 594
56 Finnmark	5630	Berlevåg		906									125	138	3 067	3 385	3 258	3 596
56 Finnmark	5614	Loppa		853									26	30	2 825	3 312	3 089	3 621
34 Innlandet	3430	Os		1 870									622	333	5 905	3 158	6 778	3 624
46 Vestland	4615	Fitjar		3 198									660	206	10 647	3 329	11 664	3 647
18 Nordland	1859	Flakstad		1 221									375	307	4 194	3 435	4 674	3 828
46 Vestland	4632	Austrheim		2 873									441	153	9 626	3 351	11 196	3 897
33 Buskerud	3332	Sigdal		3 502									1 085	310	12 201	3 484	13 748	3 926
56 Finnmark	5626	Gamvik		1 070									360	336	3 842	3 591	4 212	3 936
46 Vestland	4633	Fedje		521									101	195	1 886	3 620	2 061	3 955
11 Rogaland	1151	Utsira		209									6	30	1 097	5 248	1 164	5 570
11 Rogaland	1145	Bokn		880									164	187	6 128	6 964	6 338	7 202
11 Rogaland	1144	Kvitsøy		537									95	178	3 983	7 417	4 181	7 787
18 Nordland	1857	Værøy		676									225	333	9 900	14 646	10 357	15 320
18 Nordland	1856	Røst		462									135	293	8 204	17 757	8 473	18 341
18 Nordland	1835	Træna		448									114	256	8 568	19 125	8 754	19 540

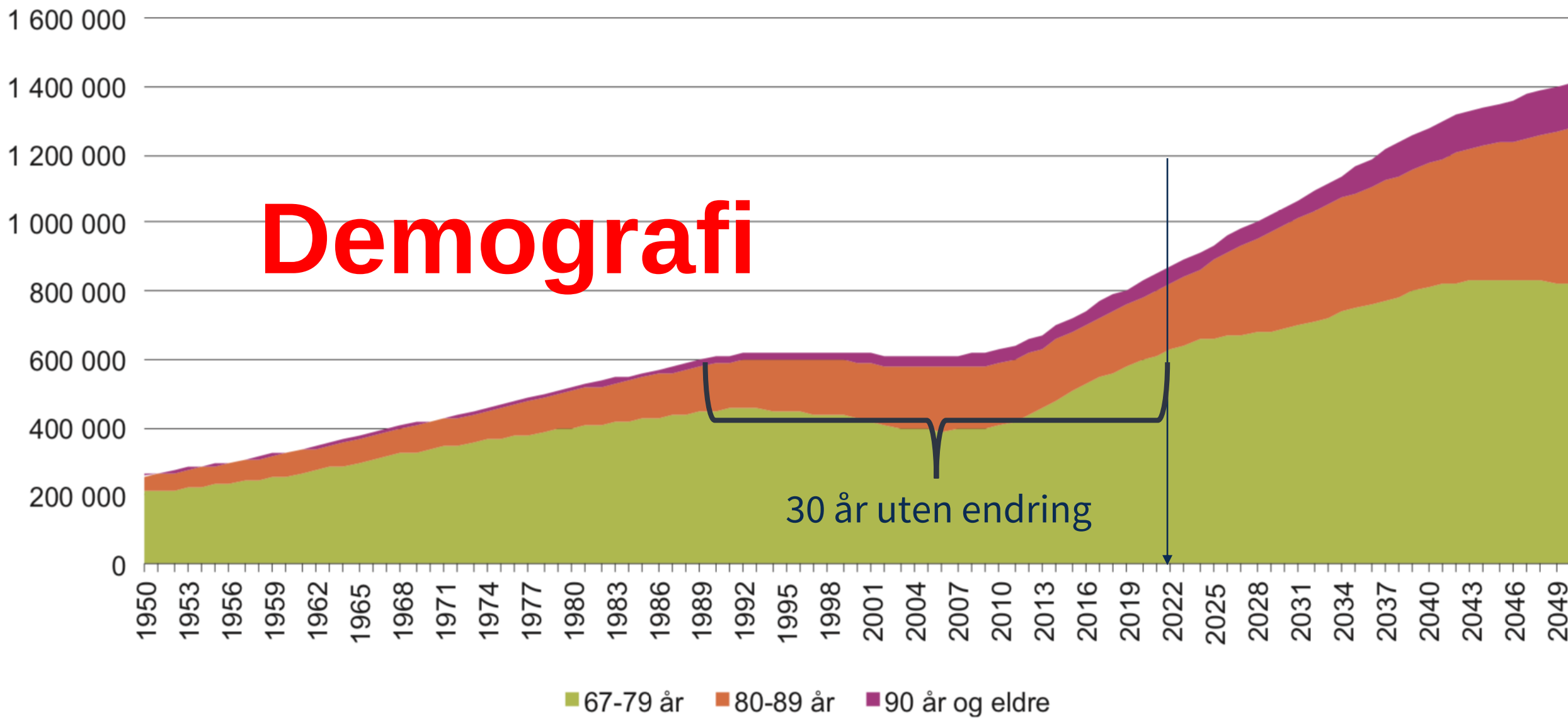

Demografi

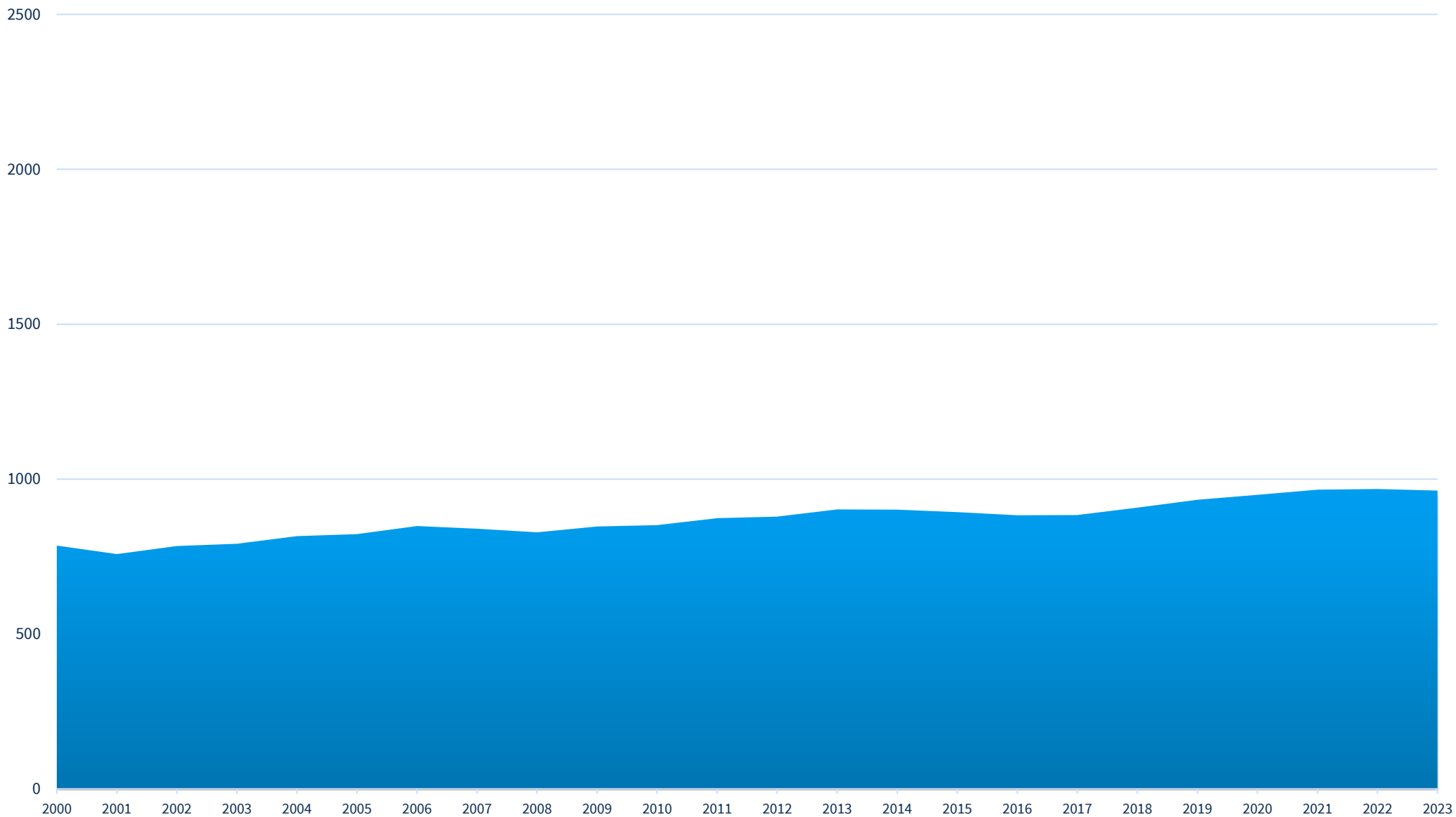
Flere eldre - færre barn og unge

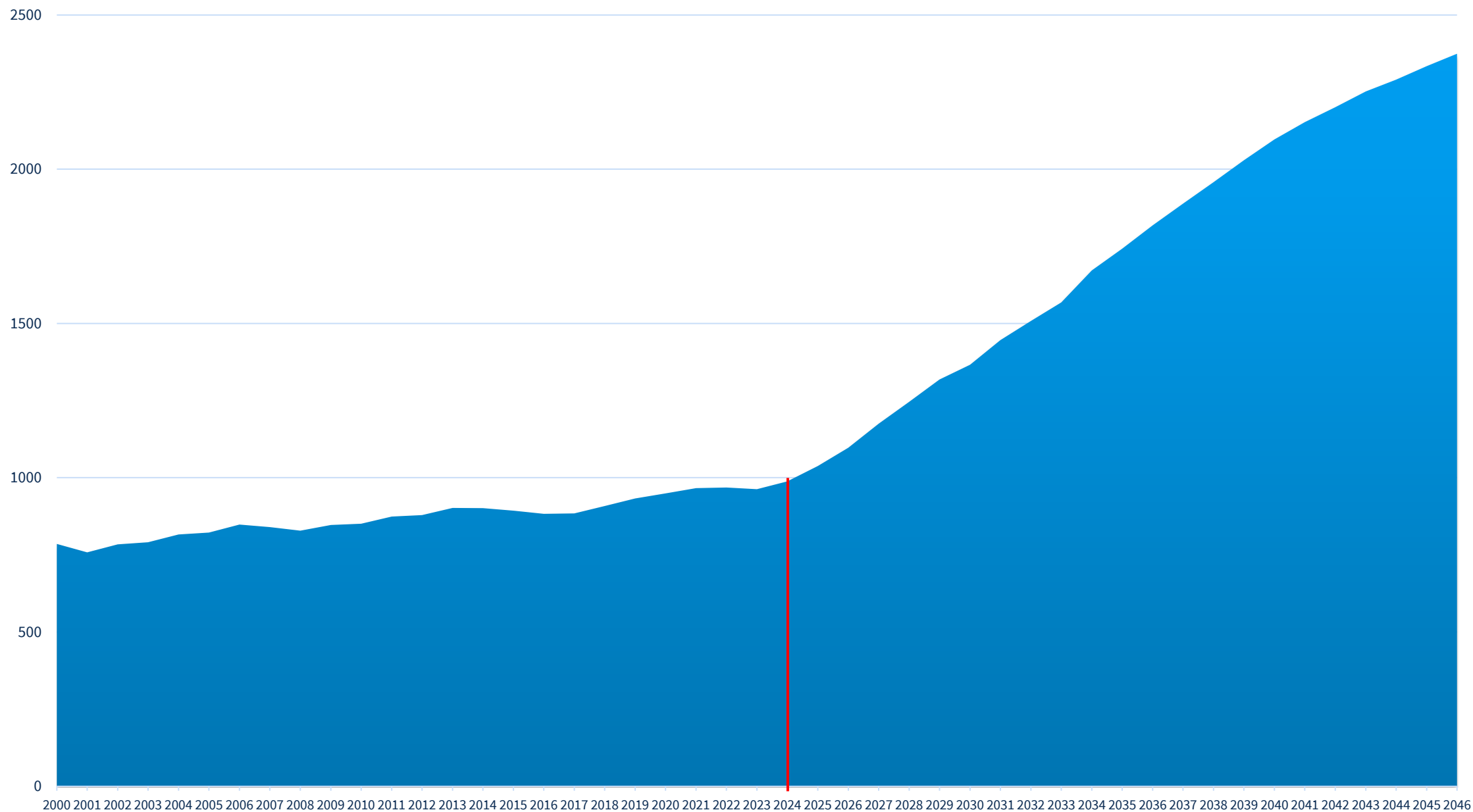
Demografi

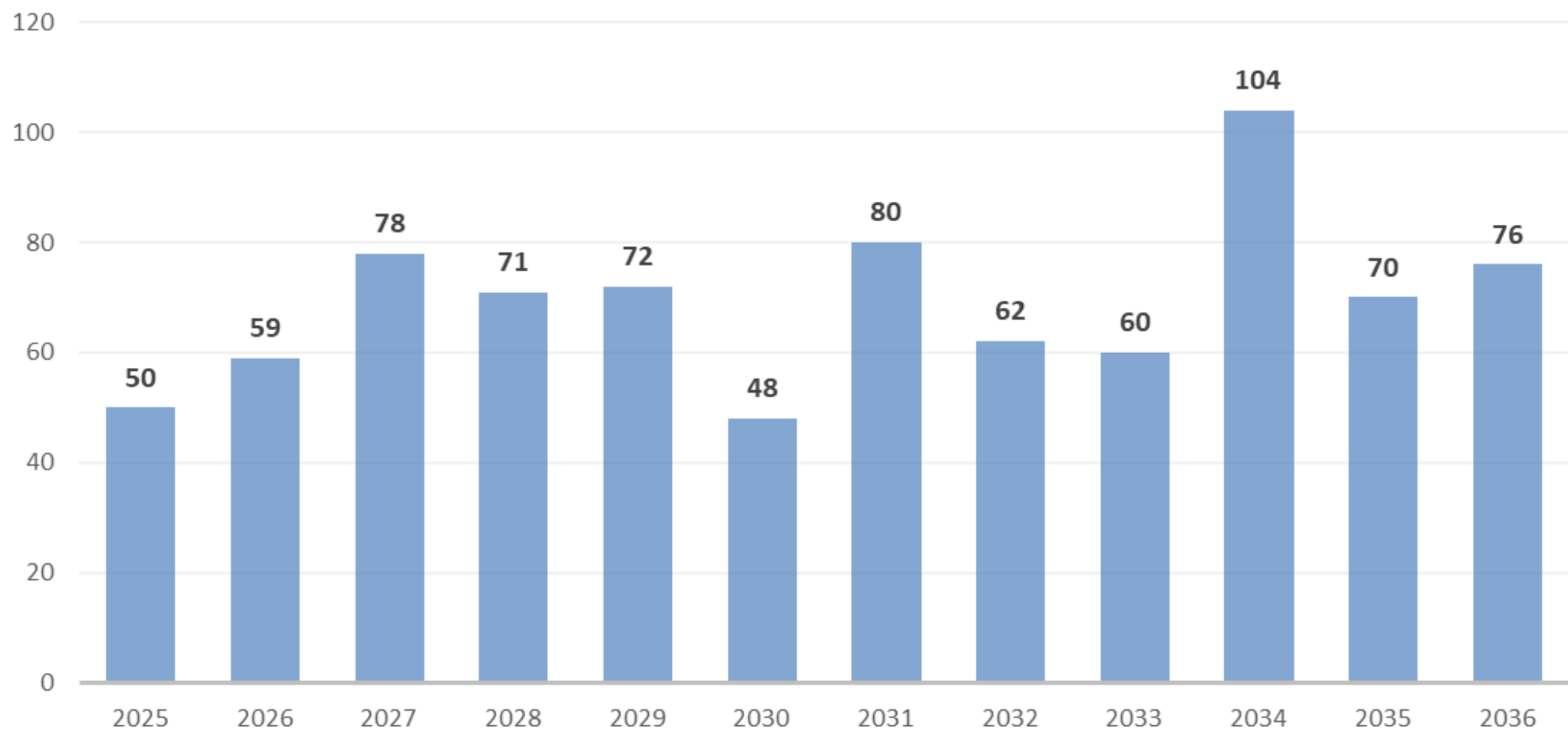
Antall innbyggere 80+ i Sunnfjord

Antall innbygger 80 + i Sunnfjord

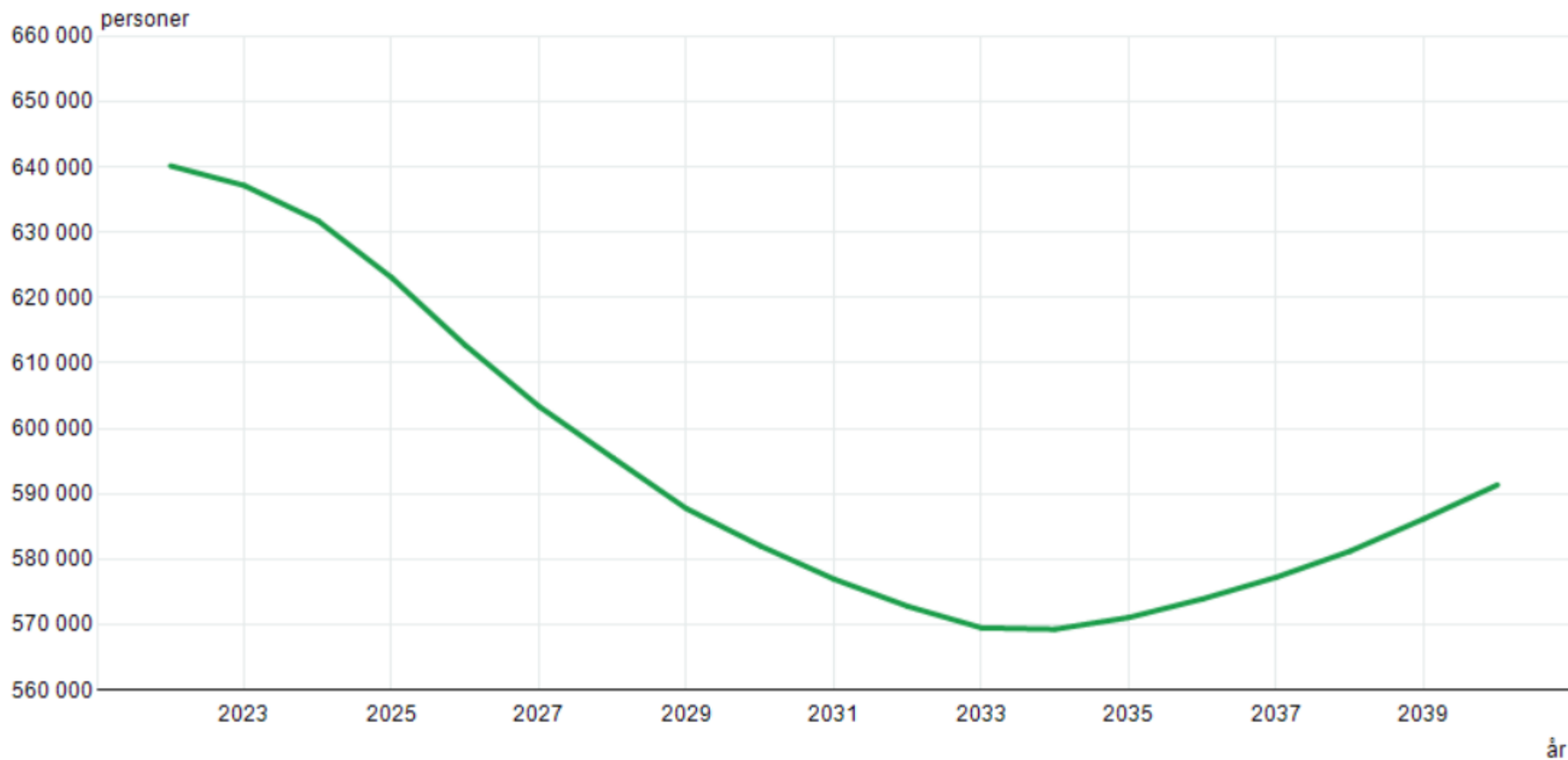

Årlig endring 80+ i Sunnfjord kommune fra foregående år
N=988 (2023)

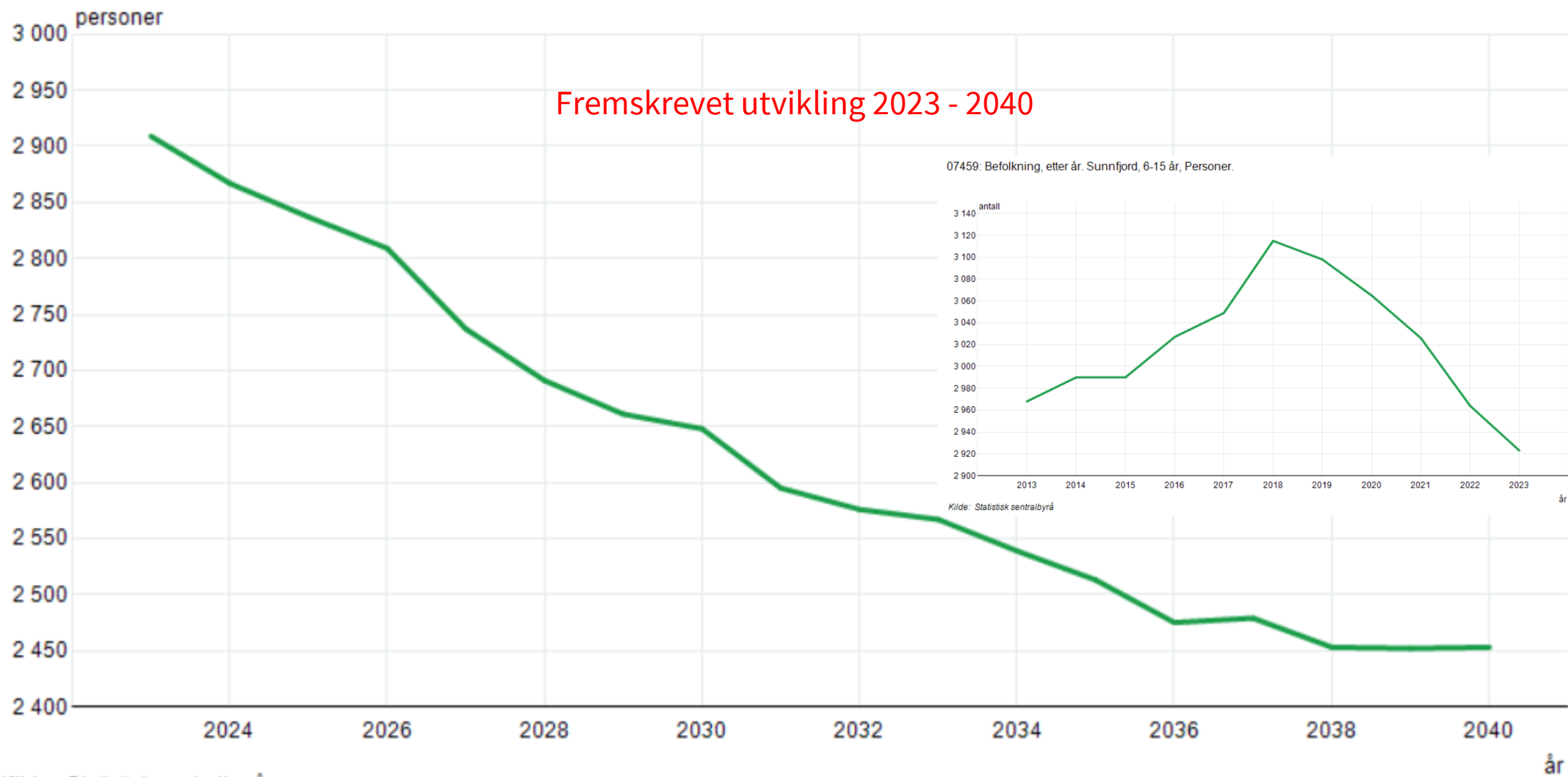
Færre barn og unge

12881: Framskrevet folkemengde 1. januar, etter år. Folkemengde, 6-15 år, Hele befolkningen Hovedalternativ (MMM).

Kilde: Statistisk sentralbyrå

13600: Framskrevet folkemengde 1. januar, etter år. Hovedalternativet (MMMM) **Sunnfjord, 6-15 år.**

Hva skjer?

- Demografisk «bølger»
 - 1945-generasjonen blir 80 år 2025 og barnebarna deres forlater skolepliktig alder
- Redusert og utsatt fertilitet
 - Gjennomsnittsalderen for en førstegangsfødende har nå rundet 30 år
 - Barnekullene blir stadig mindre
- Sentralisering

Rekordlav fruktbarhet for tredje år på rad

PUBLISERT:
11. mars 2020

I 2019 ble det født 54 500 barn i Norge, som er 600 færre enn i 2018. Samlet fruktbarhetstall (SFT) ble målt til 1,53 barn per kvinne. Dette innebærer at vi for tredje året på rad registrerer rekordlav fruktbarhet i Norge.

«Ingen» vil ha mange barn lenger. Det overrasker ikke trebarnsmor Ida Kathrine Gravensteen.

Aftenposten
422 006 liker/klikk på side

Rekordlav fruktbarhet i 2022

Samlet fruktbarhetstall (SFT) ble målt til 1,41 barn per kvinne i 2022. Det er kraftig nedgang fra 1,55 året før, og det laveste som noen gang er målt i Norge.

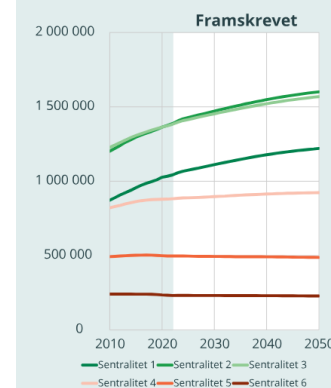
Publisert: 7. mars 2023

Forfatter: Linn Krokedal

I 2022 ble det født 51 500 barn i Norge. Det er 4 500 færre enn året før, og 1 500 færre enn i 2020, viser nye tall fra [statistikken Fødsle](#).

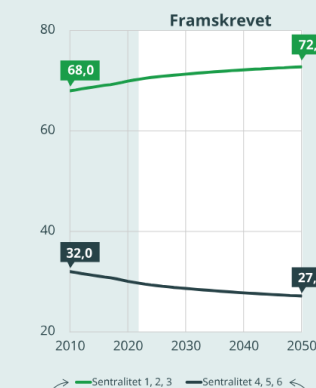
Norges befolkning sentraliseres, liten eller ingen vekst i distriktene

Folkemengde etter sentralitetsklasser¹
Hovedalternativet (MMMM)
Personer

¹ Sentralitetsindeksen kan deles inn i 6 klasser, fra de mest sentrale kommunene (1) til de minst sentrale (6).

Andel av befolkningen
Hovedalternativet (MMMM)
Prosent

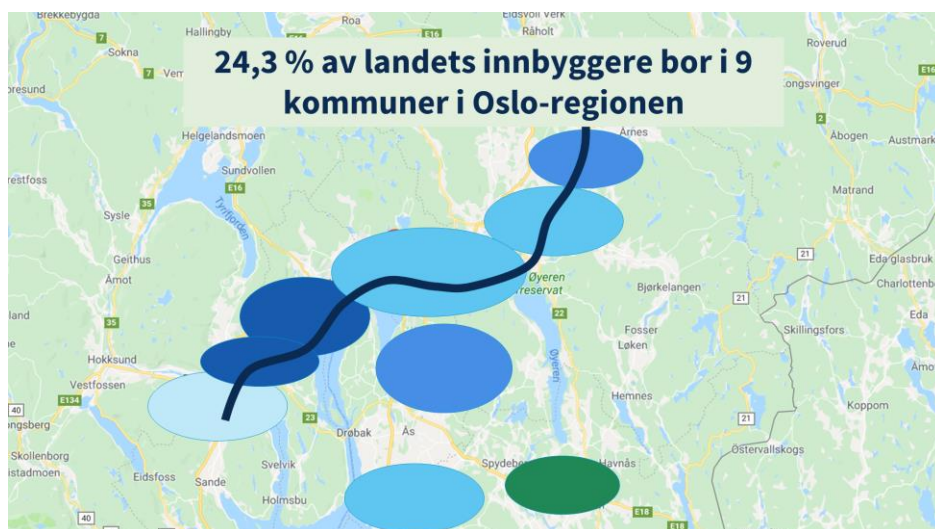

De 76 mest sentrale kommunene
De 280 minst sentrale kommunene

Kilde: www.ssb.no/regfram

Kommunereformen i 2020 skapet et enda større strekk i laget – de store kommunene i sentrale strøk ble større, mens de fleste små kommunene forble små

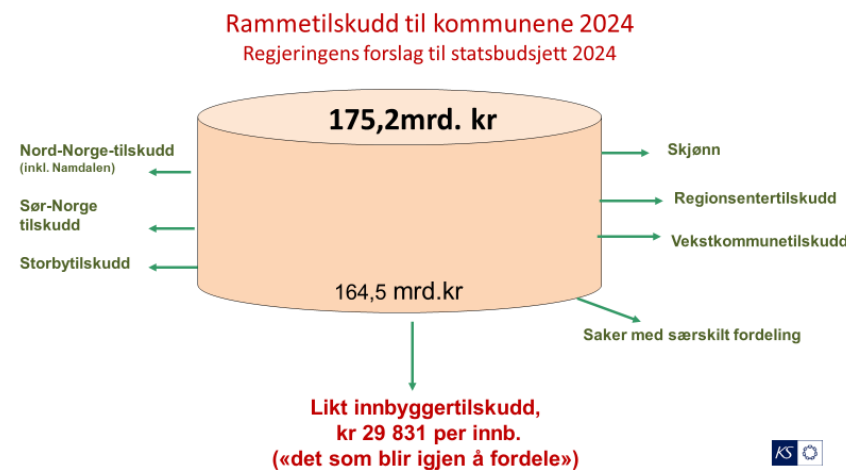
I 2023 bor 52 % av alle innbyggere i Norge i de 25 største kommunene

Økonomisk konsekvens

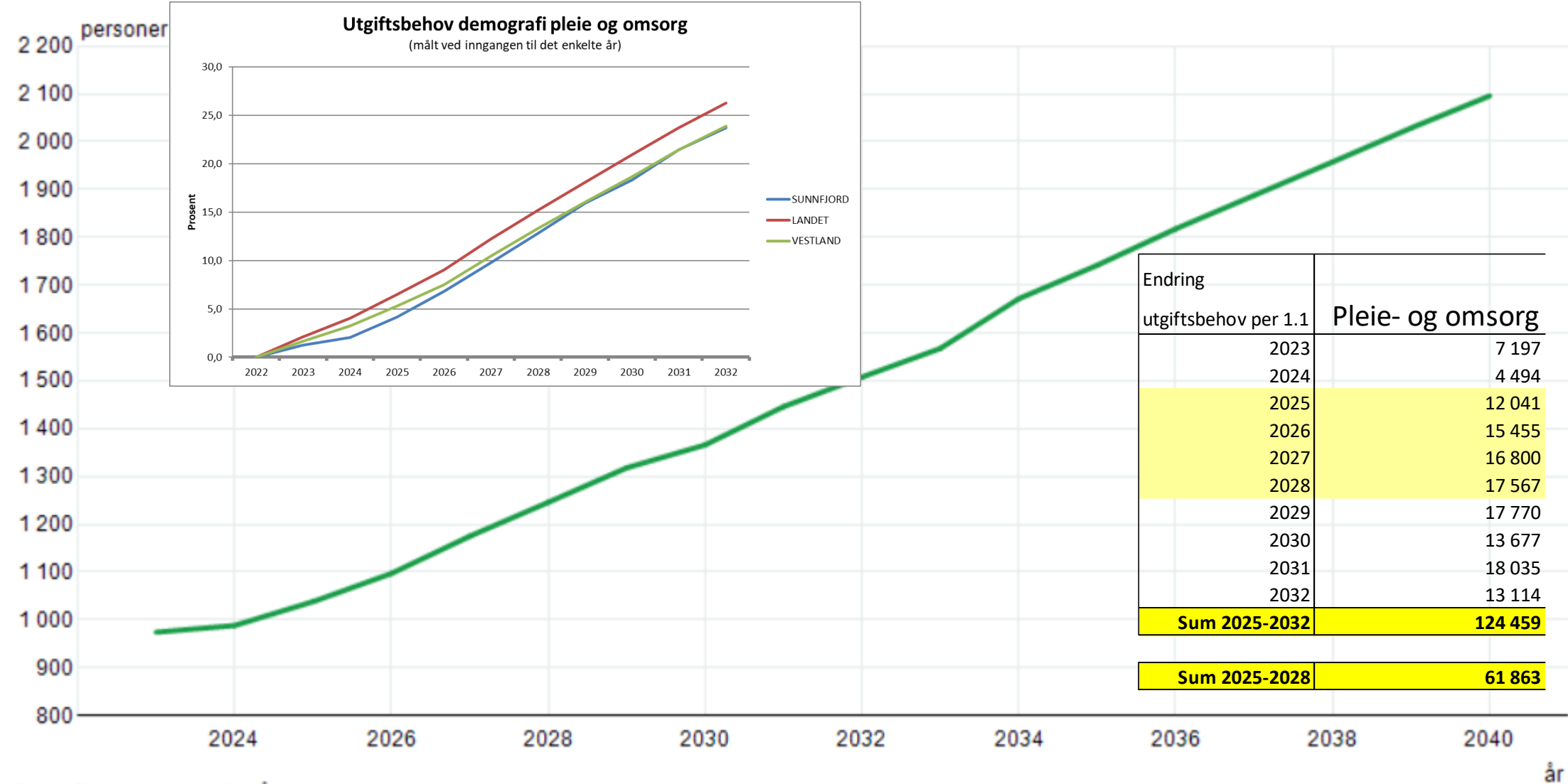
«Inntekten» pr innbygger (utgiftsutjevningen)

- Utgiftsutjevningen i inntektssystemet sørger for at kommunen får tilført ressurser ut i fra det reelle (og tidvis svært ulike) behovet i kommunene

KOSTNADSNØKKEL 2024		
med strukturkriterium		
Kostnadsnøkkel	Kostnadsnøkkel 2024	Enhetsbeløp kr
Innbyggere 0-1	0,0058	18 912
Innbyggere 2-5	0,1348	211 085
Innbyggere 6-15	0,2527	140 590
Innbyggere 16-22	0,0241	19 024
Innbyggere 23-66	0,1081	12 325
Innbyggere 67-79	0,0605	33 867
Innbyggere 80-89	0,0806	146 423
Innbyggere 90 år og over	0,0403	310 379
Basiskriteriet	0,0163	21 243 027
Sone (bosatt spredt)	0,0103	
Nabo	0,0103	
Landbrukskriteriet	0,0019	
Innvandrere 6-15 år, ekskl. Skandi	0,0067	49 341
Flyktninger uten integreringstilsku	0,0078	15 750
Dødelighetskriteriet	0,0474	416 634
Antall barn 0-15 år med enslige fo	0,0168	56 051
Lavinntektskriteriet	0,0105	13 167
Uføre 18-49 år	0,0060	17 631
Opphopningsindeks	0,0088	
Aleneboende	0,0180	12 496
PU 16 år og over	0,0507	900 504
Ikke gifte 67 år og over	0,0474	43 711
Andel barn 1 år uten kontanstøtte	0,0163	142 229
Antall innbyggere med høyere utda	0,0179	4 177
Sum	1,0000	

13600: Framskrevet folkemengde 1. januar, etter år. Hovedalternativet (MMMM), Sunnfjord, 80 år eller eldre.

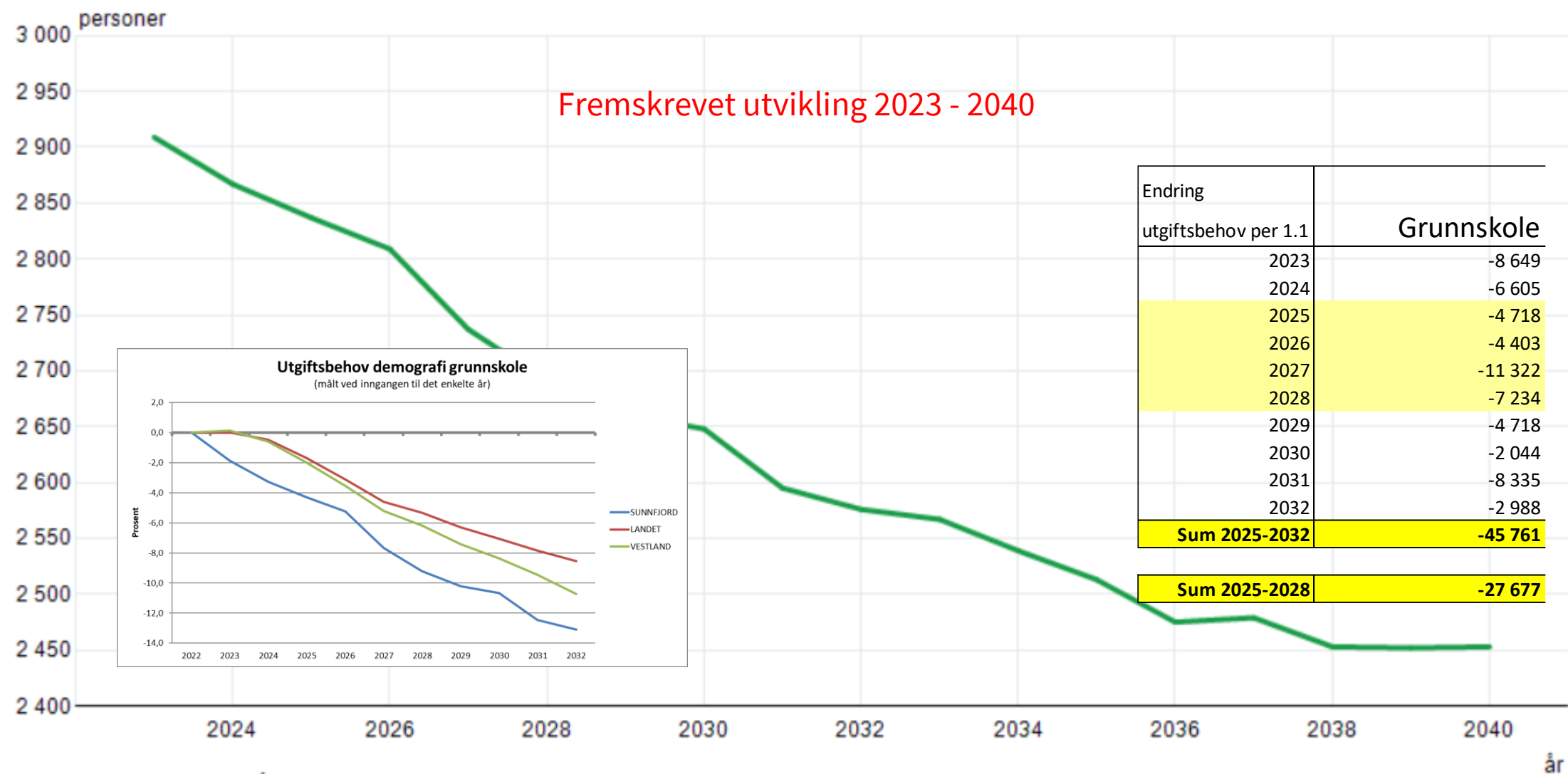

Kilde: Statistisk sentralbyrå

NB: Inntektssystemet gir NETTOutjevning

- Inntektssystemet fra staten gir netto utjevning:
 - + Økt behov i pleie og omsorg
 - (**MINUS**) redusert behov blant barn og unge
 - = Rammeoverføringen fra staten
- Staten forutsetter at kommunen flytter **krone for krone** mellom tjenesteområdene ettersom behovet forandrer seg

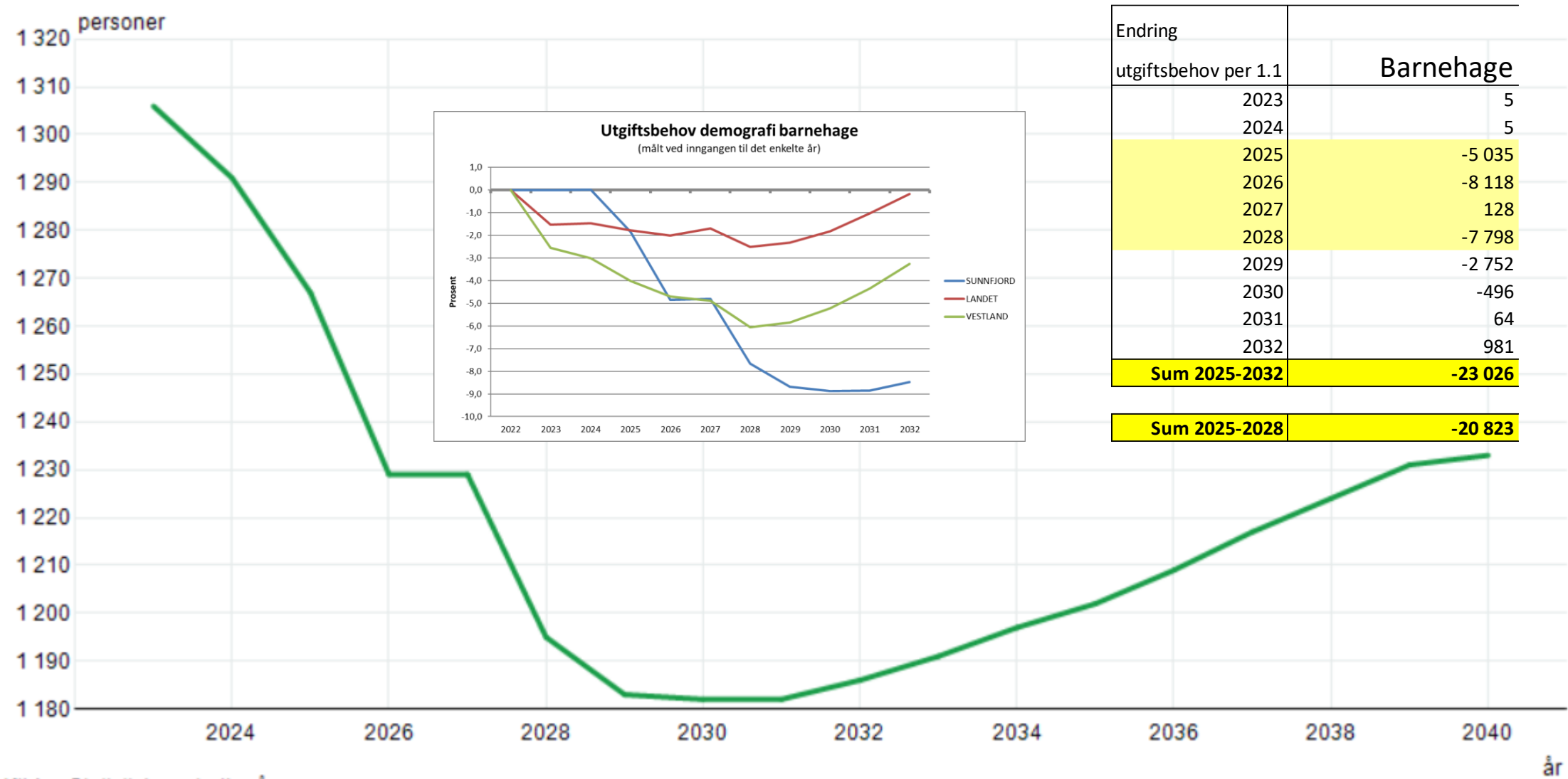
13600: Framskrevet folkemengde 1. januar, etter år. Hovedalternativet (MMMM) Sunnfjord, 6-15 år.

Kilde: Statistisk sentralbyrå

13600: Framskrevet folkemengde 1. januar, etter år. Hovedalternativet (MMMM), Sunnfjord, 1-5 år.

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Endringer i utgiftsbehov 2025, 2028 og frem mot 2032 basert på fremskrevet demografi

4647 SUNNFJORD

Anslag årlig endring i kommunens utgiftsbehov (i 1000 kroner) per tjenesteområde som følge av befolkningsendringer

(2022 kroner og endring fra 1.1.2022)

Endring utgiftsbehov per 1.1	Pleie- og omsorg	Grunnskole	Barnehage	Sosial	Kommunehelse	Barnevern	SUM SUNNFJORD
2023	7 197	-8 649	5	106	661	-687	-1 366
2024	4 494	-6 605	5	-41	510	-945	-2 581
2025	12 041	-4 718	-5 035	-213	566	-832	1 809
2026	15 455	-4 403	-8 118	-237	638	-951	2 384
2027	15 800	-11 223	-1 123	-115	733	-870	5 208
2028	17 567	-7 354	-7 758	-14	537	-1 051	2 008
2029	17 770	-4 718	-2 752	-275	589	-697	9 917
2030	13 677	-2 044	-496	-290	501	-384	11 054
2031	18 035	-8 335	64	-40		-756	9 514
2032	13 114	-2 988	981	-455		-345	10 903
Sum 2025-2032	124 459	-45 761	-23 026	-1 680	4 795	-5 891 0	52 895
Sum 2025-2028	61 863	-27 677	-20 823	-620	2 475	-3 709 0	11 508

Hvordan er den politiske viljen til å gjennomføre dette?

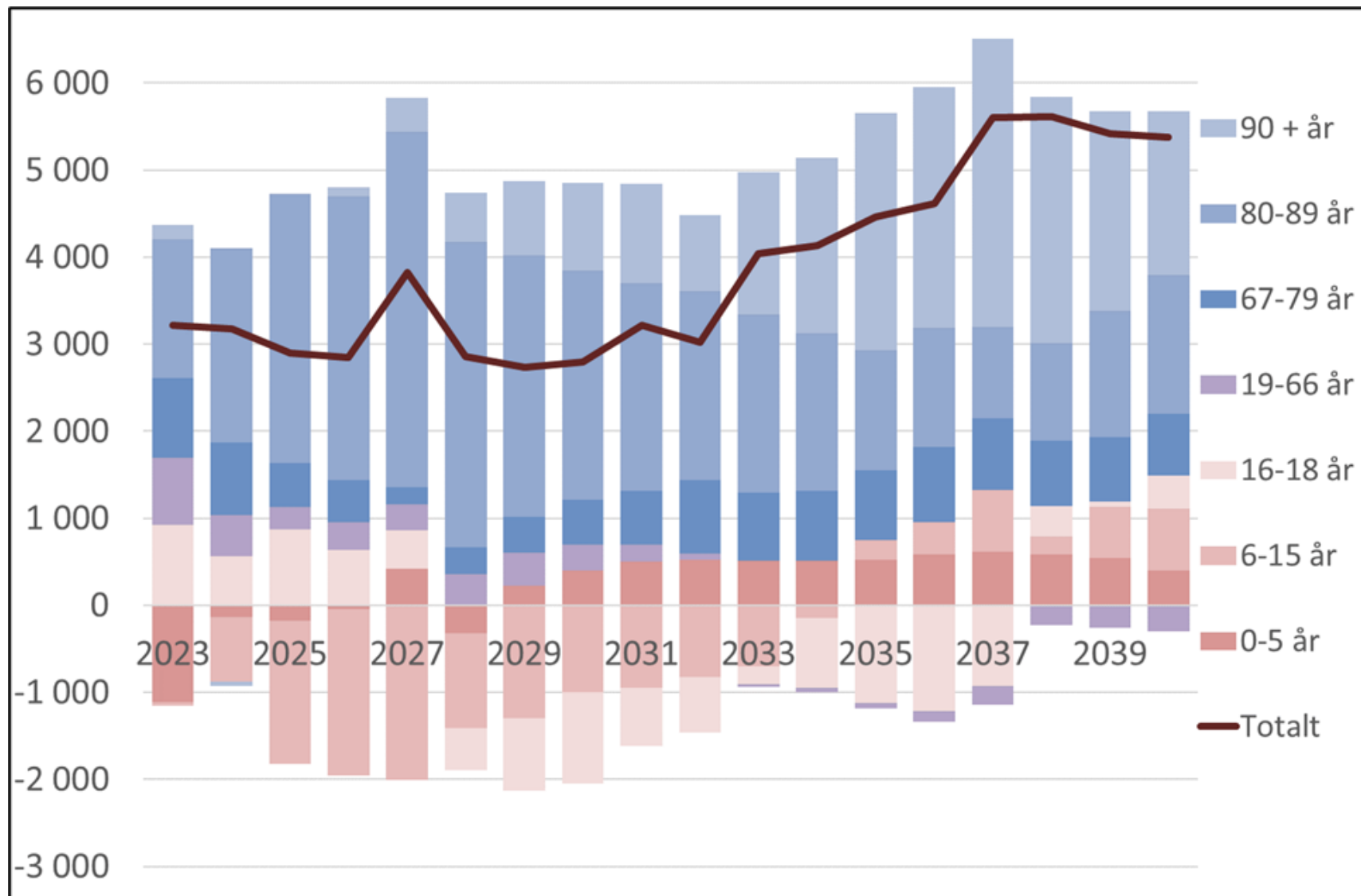
Kommuneplan 2032

Økonomiplan 2028

Husk; om man gjort dette har Sunnfjord fortsatt ikke spart én krone – bare opprettholdt samme prioritering av kommunebudsjettet som i dag!

Effekten av netto endringer i utgiftsutjevningen

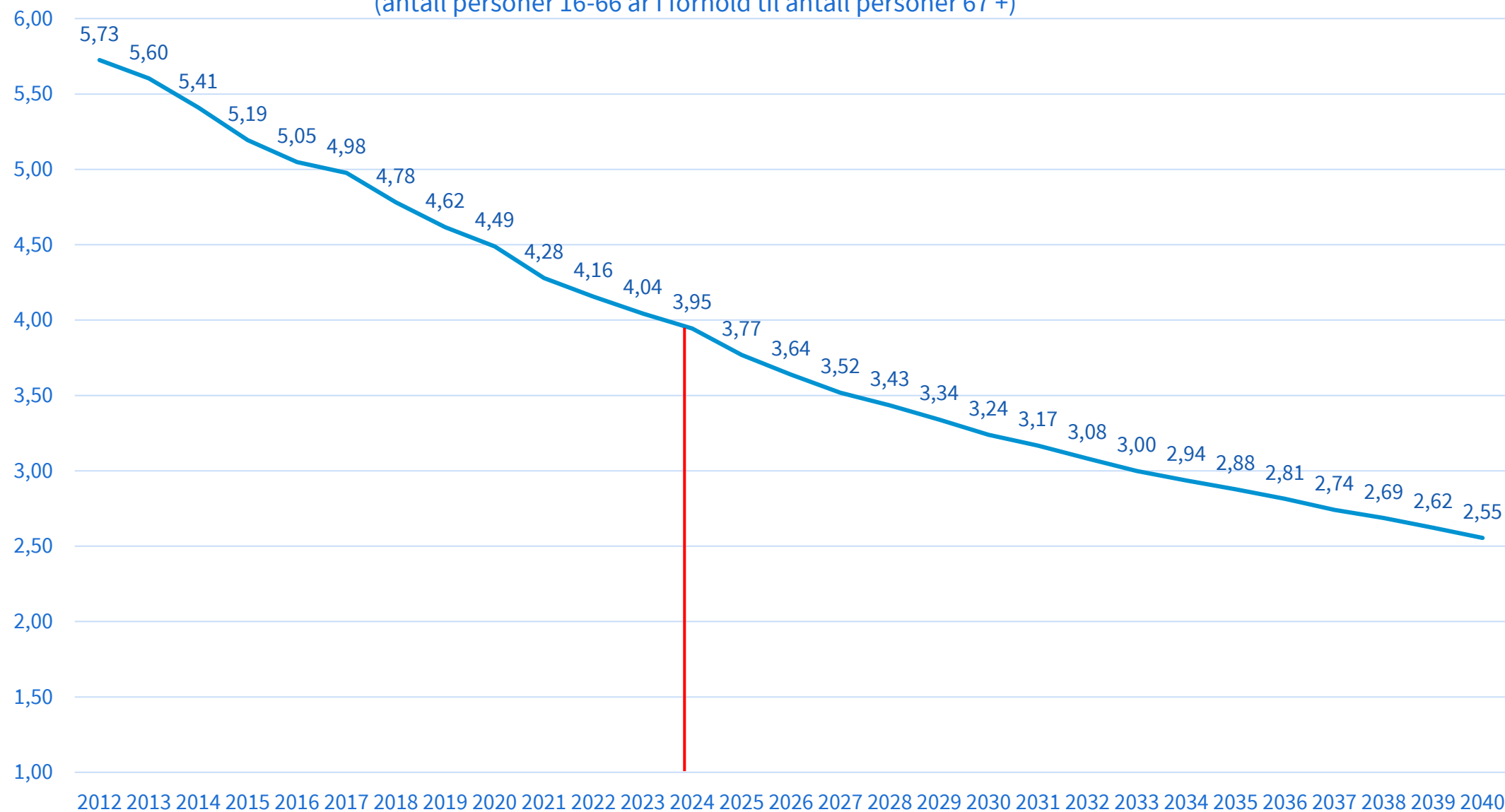
Fra kommuneproposisjonen for 2024:

Regjeringen legger opp til en vekst i frie inntekter for kommunesektoren på 6,4 mrd. kroner for neste år. Deler av veksten, 3,9 mrd. kroner, er knyttet til økte demografi- og pensjonskostnader for kommunene.

Konstant mangel på arbeidskraft...

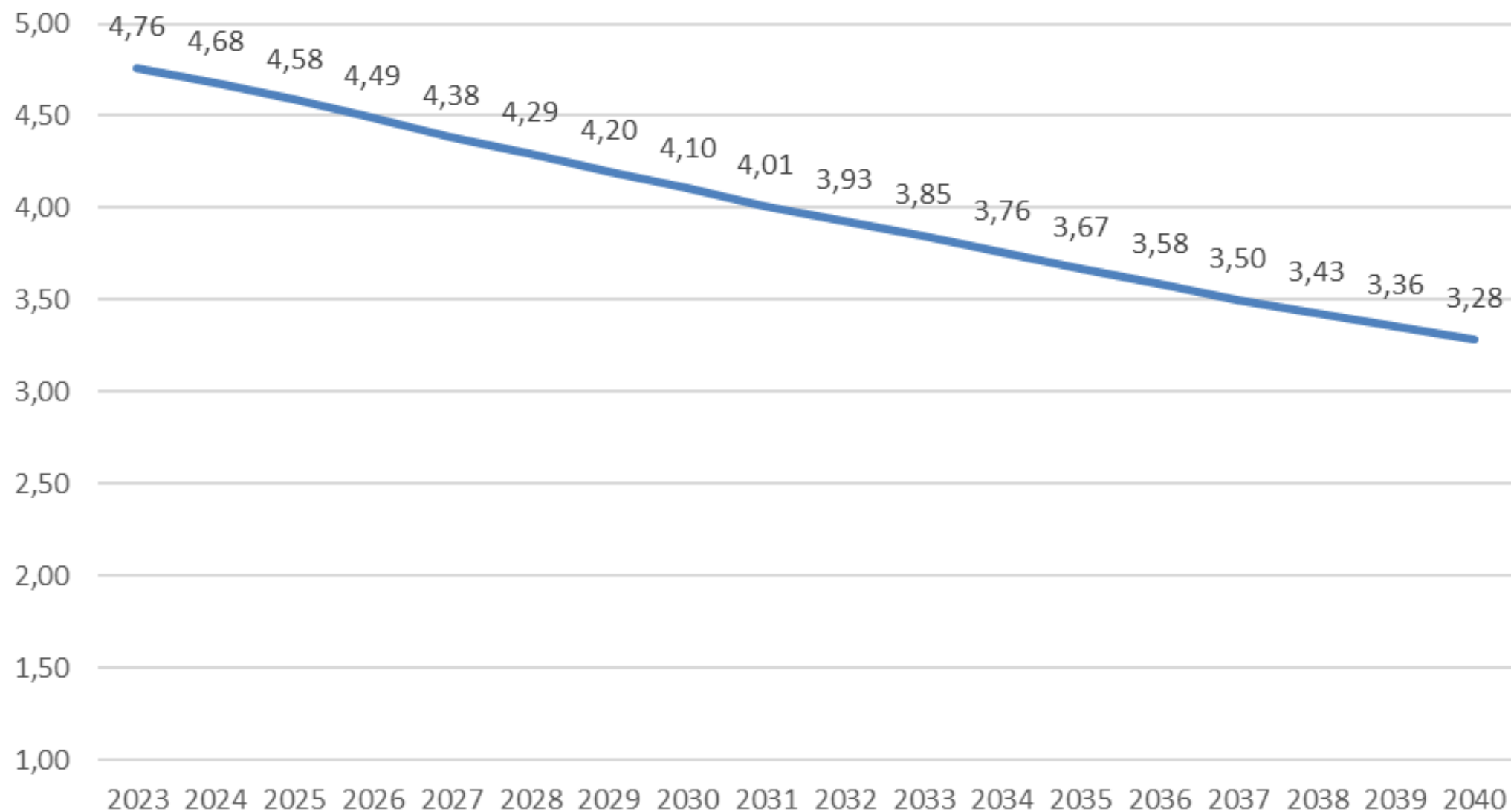

Alderbæreevne Sunnfjord (antall personer 16-66 år i forhold til antall personer 67 +)

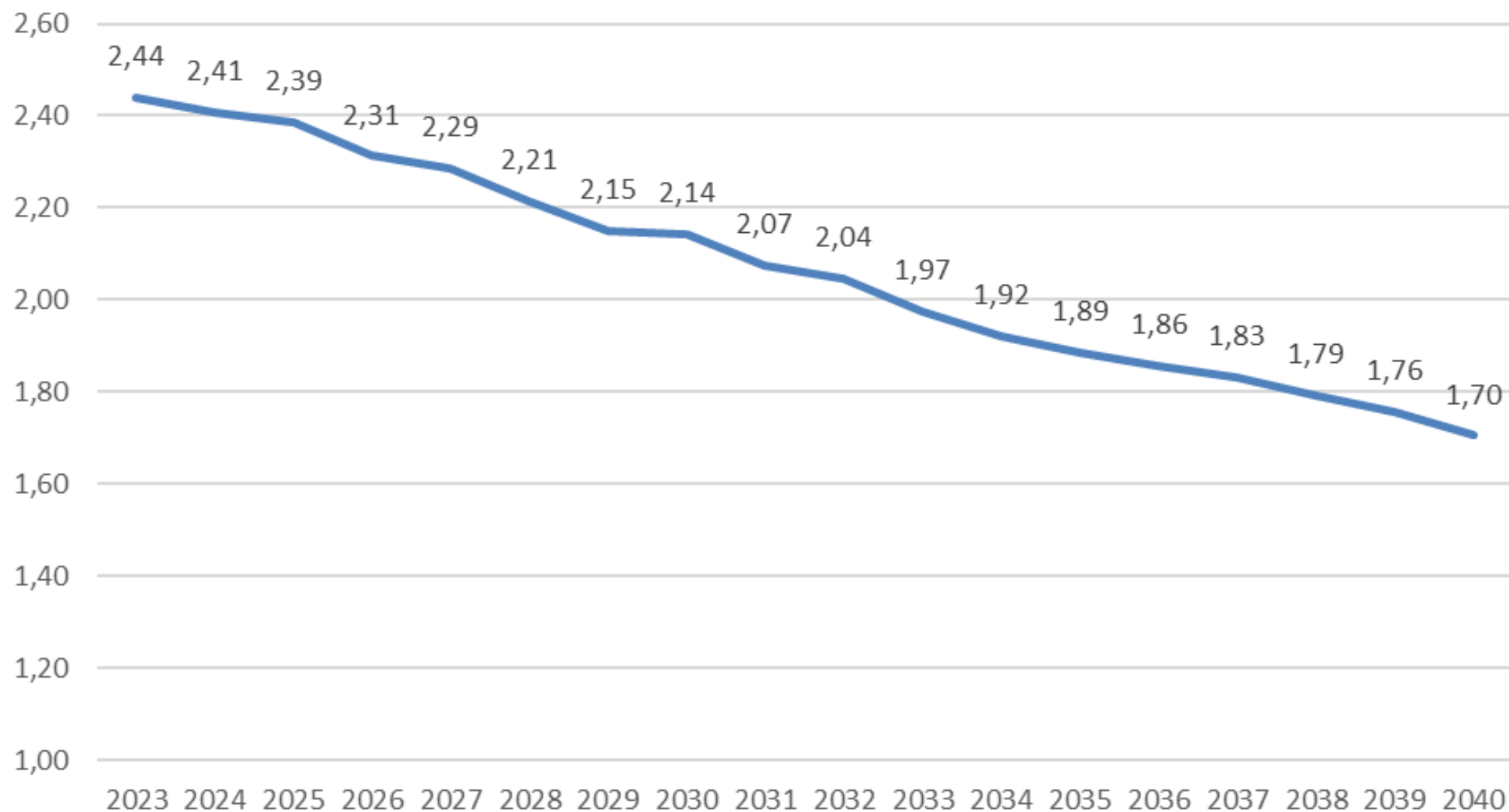
Alderbæreevne Bergen

(antall personer 16-66 år i forhold til antall personer 67 +)

Alderbæreevne Bremanger

(antall personer 16-66 år i forhold til antall personer 67 +)

17% av alle 20-29 år

120 000

unge voksne

59 000 (50%) mottar trygd

60 000 (50%) mottar ingenting

45 000 har innvandrerbakgrunn

Kun trygd (8%)

Ingenting (9%)

Krise for lærerutdanningen i Nord-Norge

Publisert Fredag 26.01.2024 - 15:10 Oppdatert Fredag 26.01.2024 - 15:28

Faresignalene har vært mange. Nasjonalt sett har det vært en nedgang i søkertallene for ulike lærerutdanninger over flere år. I Nord-Norge er situasjonen kritisk.

Selv går jeg andreåret på lærerutdanningen for 5.—10. trinn ved UiT Norges arktiske universitet, i Tromsø. **Av 80 studieplasser er vi 25 studenter. På førsteåret går det er i skrivende stund 18 studenter. Det vil si at av til sammen 160 studieplasser, er det bare 43 som er fylt opp.** Hvor mange av oss som fullfører mastergraden, og får jobb i Nord-Norge, er høyst usikkert. Sannsynligvis vil det ikke gjelde alle.

- Grunnskolelærer Levanger (campus) 1-7: 30 plasser – 18 søkere førstevalg
- Grunnskolelærer Nesna (samling) 1-7: 30 plasser – 32 søkere førstevalg
- Grunnskolelærer Bodø 5-10 (samling) 20 plasser – 35 søkere førstevalg
- Grunnskolelærer Levanger (campus) 5-10: 40 plasser – 18 søkere førstevalg
- Grunnskolelærer Nesna 5-10 (samling) 20 plasser – 23 søkere førstevalg
- Samlet: 170 plasser – 156 søkere førstevalg.

Søketallene til lærerutdanning stuper: – Stor bekymring

Lytt til saken • 5 minutter

1X

Antallet som søker på lærerutdanning er nær halvert på ti år. – Dramatisk, sier Utdanningsforbundet. – Stor bekymring, sier statsråden.

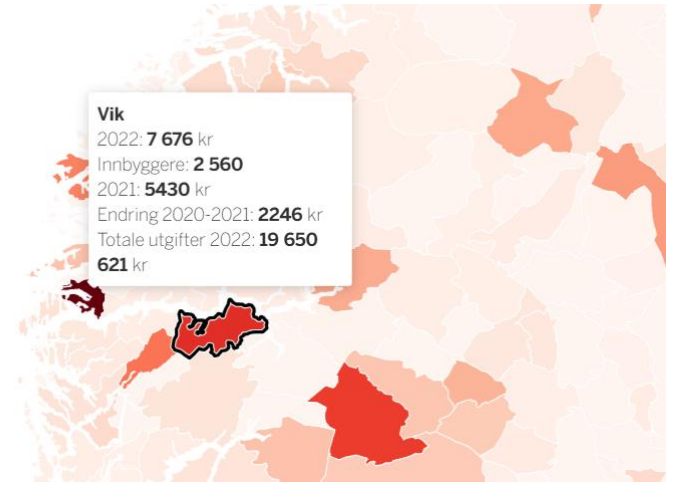
Lave søkertall: – Må få flere inn i dette viktige yrket

Adresseavisen

Har fått innleieforbud: Måtte ansette folk for én dag

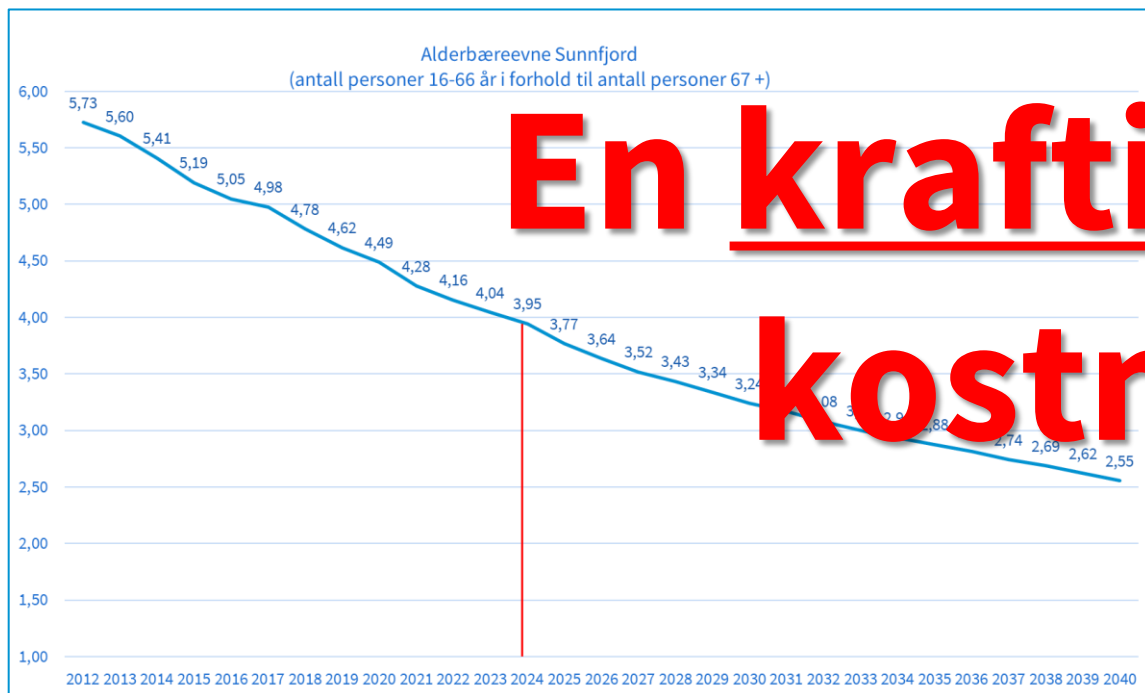
Fra 1. april ble det forbudt å leie inn arbeidskraft fra bemanningsbyråer. Det får store konsekvenser for kulturlivet. I verste fall kan arrangementer bli avlyst.

Rødt-leder vil ha forbud mot bemanningsbyråer

Bemanningsbransjen er sosial dumping satt i system, mener Rødt-leder Bjørnar Moxnes. Han vil ha forbud mot bemanningsbyråer i alle bransjer.

Hva blir konsekvensen av dette for driftsbudsjettet? (økte lønnskostnader, overtid, vikarbyrå, etc)

**En kraftig økning i
kostnadene**

Behov for omstilling?

Kommunal Rapport

På kommunehøring i Stortinget

I løpet av de nærmeste ukene legger Stortinget føringer for størrelsen på og fordelingen av kommunekronene for neste år.

KS-delegasjonen, med områdedirektør **Helge Eide** i spissen, innledet høringen. Eide kunne fortelle at tre av fire kommuner ligger an til et merforbruk i år. Størst er merforbruket innen pleie- og omsorg.

Paradigmeskifte;
Vi må ta struktur- og samarbeidsdebattene ut i fra hva vi får tak i av kvalifisert personell – ikke hva vi har råd til

Slår alarm om barnehagekrise: Få fagfolk, høyt sykefravær og mangel på vikarer

De minste, mest avsidessliggende kommunene vil få store utfordringer for å kunne opprettholde dagens tjenestene. Eksempel eldreomsorgen, spås det i Perspektivmeldingen 2021.

Illustra

› PUBLISERT 14.02.2021 19:39

Perspektivmeldingen: Store utfordringer for de minste kommunene

Den mye omtalte eldrebølgen vil stille særlig de minste og minst sentrale kommunene foran store

› PUBLISERT 15.08.2023 08:26

Stadig vanskeligere å rekruttere ansatte til kommunene

Behovet for flere kompetente ansatte i kommunesektoren øker raskere enn tilgangen på arbeidskraft. Spesielt utfordrende er det å finne folk i helsesektoren.

› PUBLISERT 11.02.2021 13:45

Perspektivmeldingen: Opp mot én av tre må jobbe i helse og omsorg i 2060

Behovet for arbeidskraft i helse og omsorg kan vokse med nesten 260.000 årsverk fram mot 2060.

NTB

Det er i regjeringens nye perspektivmelding det økte behovet kommer fram.

Perspektivmeldingen legges fram fredag, men finansminister Jan Tore Sanner (H) deler allerede nå noen av hovedfunnene med NTB:

- Hvis det legges til grunn en liten forbedring i kvaliteten i årene som kommer, vil det ifølge framskrivninger fra

MER OM

› NYHETER

Miljøministeren vurderer å åpne lommeboka

Barnevernet begikk grove brudd – Oslo kommune likevel frifunnet

Nå vil KS følge lov om offentlige anskaffelser

Konklusjon:

**Sunnfjord kommune må
omstille kraftig de neste
årene for å møte fremtiden**

Innbyggerne og statens forventningsnivå

Forventninger til kommunen?

- Kan vi innfri og hvis ikke; hvem skal si nei?

Helseministeren sier vi må ta større ansvar for egen alderdom

<https://www.nrk.no/norge/helseministeren-sier-vi-ma-ta-storre-ansvar-for-egen-alderdom-1.16267239>

De kommunale helsetjenestene trenger 90 000 flere ansatte i fremtiden. – Hver enkelt av oss må gjøre mer for å planlegge for en alderdom, sier helseminister Ingvild Kjerkol.

Mette Kristensen
Journalist

Trond Lydersen
Journalist

Arne Fredrik Næss
Journalist

Berit Helle Jonsbråten
Journalist

Publisert i går kl. 21:28
Oppdatert for 3 timer siden

Nytt nivå av politisk sløseri

Regningen for å løse opp sammenslåtte fylker og kommuner har steget til 800 millioner kroner. Det stopper nok ikke med det.

ABONNENT

1 MIN | PUBLISERT: 27.11.23

Sliter med å få tak i kommune- psykolog

Fra 2020 ble det lovpålagt for alle kommuner å ha egen psykolog. Frøya kommune har gjentatte ganger lyst ut stillingen, men enda er det ingen kommunepsykolog på plass.

Regjeringen innfører bemanningsnorm for barnehager

Lærernormen største stridsspørsmål i budsjettforhandlingene

Politikkens omstillingsevne – og vilje – lokalt og sentralt

Klarer vi annet enn å legge på mere penger i Norge?

Ikkje semje hos ordførane om skulestrukturen -

Fjell-Ljom mener:

«Det ble ikke riktig fordi det var feil»

Eigedomsskatten må fjernast

MEININGAR

«Me står side om side med lokalsamfunna som vil kjempa for å bevare sitt opplæringstilbod» +

Møte i Kommunestyret

Dato: 21.03.2024 **Tidspunkt:** 10.00 - 15.00

Stad: Festsalen -Førdehuset

[Sjå Kommunestyret si side for medlemsoversikt og fleire møte.](#)

Første (intensjons) vedtak fattet – men står dere prosessen ut...?

Dette vart bestemd (vedtak)

1. Sunnfjord kommune planlegg for ei samla innsparing innanfor ei ramme på 121 mill. kroner og omstilling innanfor ei ramme på 84 mill. kroner i perioden 2024 - 2032.
2. Tenesteanalysen skal halde fram og bli meir konkret på kva dei ulike sektorane og tenestene har av effektiviseringspotensial.
3. Innsparingspotensial som følge av kommunesamanslåinga skal synleggjerast.
4. Omfang av omstilling og innsparing vert fordelt på sektorane etter forventa realistisk innsparingspotensiale.
5. I det vidare arbeidet skal det gå fram kva innsparingar som vil kunne løysast gjennom reduserte kostnader som følge av nedgang i barnetal.
6. Innsparingstiltak skal vurderast opp mot
 - forsvarleg og god drift i dei ulike tenesteområda.
 - overordna mål i samfunnsdelen av kommuneplanen
 - tidleg innsats og førebyggjande effekt
7. Tidspunkt for gjennomføring av dei ulike innsparings- og omstillingstiltaka skal vurderast ved framlegging av dei ulike tiltaka.
8. Framlegg til tiltak skal utarbeidast med innbyggjarinvolvering og i tett dialog med tillitsvalde.
9. Kommunedirektøren skal ha tett dialog med formannskapet i prosessen med utarbeiding og prioritering av tiltak. Om det er hensiktsmessig skal det gjennomførast eigne møte der dette er tema.
10. Plan for innsparing av 71 mill. kroner i perioden 2035 - 2039 vert å kome tilbake til i ein seinare folkevald-periode.

Kommuneszenarien 2040

Hva kan bli summen av disse drivkreftene for Sunnfjord kommune?

Økonomisk handlingsrom – stadig mer presset økonomi

Demografi – flere eldre – færre barn og unge

Mangel på arbeidskraft og kompetanse

Innbyggernes og statens forventninger

Manglende politisk omstillingsevne og vilje

Kommunescenarier 2040

Sammenbruddet

Veien til dit ingen ville

Sakte - sakte

Tilpasning år for år

Tenke langt

- handle nå

Sammenbruddet

Veien til dit ingen ville

KS KONSULENT

Tidslinje:

Sammenbruddet – hva skjer?

- Fra **2025** øker presset på de kommunal omsorgstjeneste kraftig. Det blir langt flere eldre som har behov for helse og omsorgstjenester, men kommunesektorene har ikke klart å rigge seg i forhold til dette.
- Frem mot **2030** blir det tydelig at svært mange kommuner er ikke forberedte på eldrebølgen og ikke har en troverdig plan for hvordan dette skal håndteres – «omsorgsskandalene» i media står i kø. Helse og omsorgstjenesten i kommunesektoren får etter hvert svært dårlig rykte og få med helsefaglig utdanning søker seg dit. De vil heller jobbe på sykehus da dette har høyere status og mindre stressende arbeidsmiljø. Det politiske presset på at «noe må gjøres» øker betraktelig.
- I **2030** meldes kommune nr 100 inn i ROBEK. Kjennetegnet er kommuner med fallende folketall, kraftig økning i antall eldre, få unge og høy kommunegjeld.
- Konflikten mellom by og landkommuner eskalerer da distriktskommunene krever en større del av kommunekaka, mens de store bykommunen føler at distriktskommunene bare er en klump om foten. KS klarer ikke å stå i denne spagaten og i **2031** sprekker KS og deler seg opp i Norges Bykommuneforbund og Norges Herredsforbund.
- I **2031** overføres grunnskolen til fylkeskommunen som et ledd i å sikre innbyggernes rettigheter på kvalitativt god opplæring og et helhetlig utdanningsløp da kommunen har vært mer opptatt av nærscole enn kvalitet i utdanningen.
- Kommunene klare ikke å ta helhetlig og bærekraftige beslutninger for å sikre klima, miljø, biologisk mangfold og effektiv arealutnyttelse og i **2032** flyttes plan- og reguleringsmyndigheten over til fylkeskommunene
- I **2033** leverer det statlig oppnevnte *Omsorgsutvalget* sin rapport. Konklusjonene at det er enormt store forskjeller i pleie og omsorgstjenesten, og at et stort antall kommuner er langt unna å levere de tjenesten som innbyggerne har krav på. Utvalget anbefaler at de statlige helseforetakene overtar pleie og omsorgstjenestene fra kommunesektoren.
- I behandlingen av rapporten fra Omsorgsutvalget i Stortinget høsten **2034** uttaler statsminister Tonje Brenna: «Hverken Stortinget eller kommunesektoren selv ønsker egentlig å statliggjøre pleie og omsorgstjenesten, men slik situasjonen nå har blitt er det ingen annen utvei».
- Norge har nå fått små kommuner med små oppgaver.

Sakte - sakte

Tilpasning år for år

KS KONSULENT

Tidslinje:

Sakte - sakte

Tilpasning år for år

Sakte - Sakte – hva skjer?

- Fra **2027** øker presset på de kommunal omsorgstjeneste kraftig. De store sentrale bykommune er godt rigget for veksten, mens de mindre kommunene sliter med å bygge ut tilstrekkelig kapasitet og skaffe kvalifisert personell.
- I **2029** blir Langfjella kommune den første kommunen som drive pleie og omsorgstjenesten med 100 % bemanning av sykepleier gjennom vikarbyrå da de ikke greier å få ansatt noen fast.
- I **2031** gjør Pensjonistpartiet et brakvalg med over 12 % av stemmene og kommer i regjering sammen med Høyre og Frp.
- Kommunesektoren sliter med klarer å flytte ressursene fra oppvekstsektoren (legge ned skoler og barnehager) til pleie- og omsorgssektoren og i **2032** blir finansieringen av pleie- og omsorgstjenester statliggjort gjennom en ordning der midlene tas ut av rammetilskuddet og øremerkes. Det gjøres unntak for de 20 største kommunen som fortsatt får finansieringen som rammetilskudd. Generalistkommuneprinsippet oppheves samtidig og oppgaver differensieres ut fra kommunestørrelse
- På begynnelsen av **2030-tallet** legges de fleste små grendeskoler ned da de ikke lenger greier å rekruttere kvalifisert personell. Skole og barnehage samles i kommunesentrene, men sliter fortsatt med å få tak i kvalifisert personell og generelt stor fraflytting mot de store byene
- I **2033** oppheves retten på å motta pleie og omsorgstjenester i eget hjem, og kommunen gis frihet til å organisere tjenestene i omsorgslandsbyer. Får du medisinsk hjelpebehov, kan kommunen kreve at du flytter dit. De fleste kommunene samler heldøgns omsorgstjenester i større helsehus i regionsentrene
- I **2035** blir det et forlik på Stortinget mellom Høyre og Arbeiderpartiet der blir bestemt at ingen kommuner skal være på under 5 000 innbyggere.

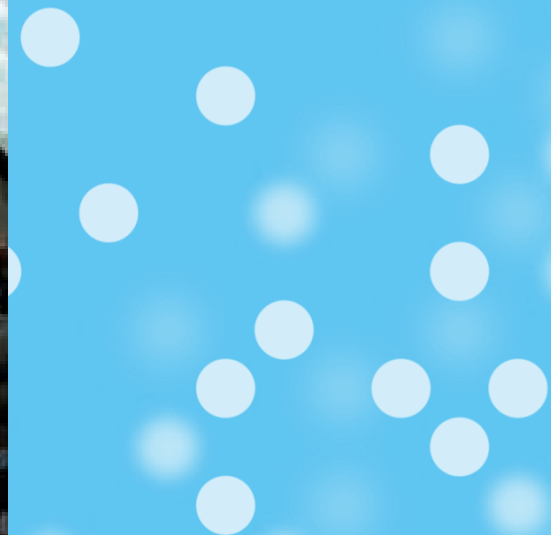

Tenke langt

- handle nå

KS KONSULENT

Tidslinje:

Tenke langt – hva skjer?

- Fra **2025** øker presset på de kommunal omsorgstjeneste kraftig. Kommunesektorene kjenner at de ikke er rigget for å møte disse store demografiske utfordringen alene, og mange kommuner begynner å søke sammen i forpliktende oppgavefelleskap. Men mange små kommuner sliter fortsatt med kraftig fallende folketall, høy gjeld, mangel på arbeidskraft og kompetanse.
- I **2027** etableres det en ordning med omfattende rentekompensasjon og investeringstilskudd til kommunale formålsbygg i distriktet. Forutsetningen for å få tilskudd er at kommunen(e) kan dokumentere at det er realisme i at de kan drive forsvarlig med kvalifisert personell i minimum 30 år fremover i bygget.
- I **2028** etableres det et forbud mot vikarbyråer i helse og omsorg. Dette virker kraftig kostnadsdempende på kostnadsutviklingen i sektoren total sett, men får dramatiske konsekvenser ved at distriktskommuner ikke får tak i tilstrekkelig kompetanse.
- I **2029** blir det et forlik på Stortinget mellom Høyre og Arbeiderpartiet der man blir enig om å avvikle fylkeskommunen og etablere 100 regionkommuner.
- Ut over **2030-tallet** sentraliseres tjenester med heldøgns omsorg mot regionsentrene i de nye regionkommunene.
- Ut over **2030-tallet** blir IKEA-kommunen idealet i alle sektorer – «stort, raskt, trygt, billig – og en stor dose; «gjør det selv»
- I **2037** er igjen normen to beboere pr rom i heldøgns omsorg

Hva er mest sannsynlig?

Ikke vet jeg, men.....

Mener kommuner driver med faktafornektelse: – 100 kommuner på Robek om 10 år

Seniorrådgiver Håvard Moe i KS Konsulent frykter sammenbrudd i deler av kommunesektoren om få år.

ELIN SVENDSEN
917 34 715

– Den største bekymringen er den faktafornektelsen som foregår i deler av Kommune-Norge nå, sier seniorrådgiver Håvard Moe i KS Konsulent.

Han utdyper:

– Folketallet stuper i mange kommuner, men man planlegger for vekst. Antall eldre går til himmels, men mange kommuner har ingen plan for hvordan det skal håndteres. Barnetallet faller kraftig, men ingen plan for å kutte kostnader i grunnskole og barnehage. Kompetanse- og arbeidskraftmangelen er prekær, men ingen tar inn over seg konsekvensene av dette. Man satser bare på at alt dette løser seg, sier Moe.

MER OM

› NYHETER

SV stiller habilitetsspørsmål om ny Oslo-byråd

Ordfører ga blaffen i kvalifikasjonsprinsippet – får refs av Sivilombudet

Nytt borgerlig byråd presentert i Oslo

MEST LEST

Siste døgnet

› NYHETER | KULTUR

Ny rangering: Disse kommunene er best på kultur

Er Sunnfjord
kommune en av
de 100?

To viktige ting dere MÅ huske
etter dagens innlegg:

1. Dette kan ikke løses med mere
penger!

2. Det går ikke over!

Vår største utfordring nå er mangelen på:

TID

Vanskelige valg kan ikke unngås ved å la være å ta de. Det å ikke velge er også et valg....

Takk for oppmerksomheten

havard.moe@ks.no

48148813

